

GLASILO NE IZDAJA SKUPNOST UČENCEV OSNOVNE ŠOLE
HEROJA GRAJZERJA TRŽIČ SKUPAJ S SVOJIMI MENTORJI

LETOČNJA ŠTEVILKA JE POSVEČENA

100-letnici

rojstva Ivana Cankarja

35-letnici

vetaje slovenskega naroda

10-letnici

pobratenja s francoskim

restom Ste Marie aux Mines

TRŽIČ, maj-junij 1976

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET, CHICAGO, ILL.

UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL: 773-936-3100
FAX: 773-936-3101
WWW.CHICAGO.LIBRARY.EDU

Int. : 13 506 / 1976

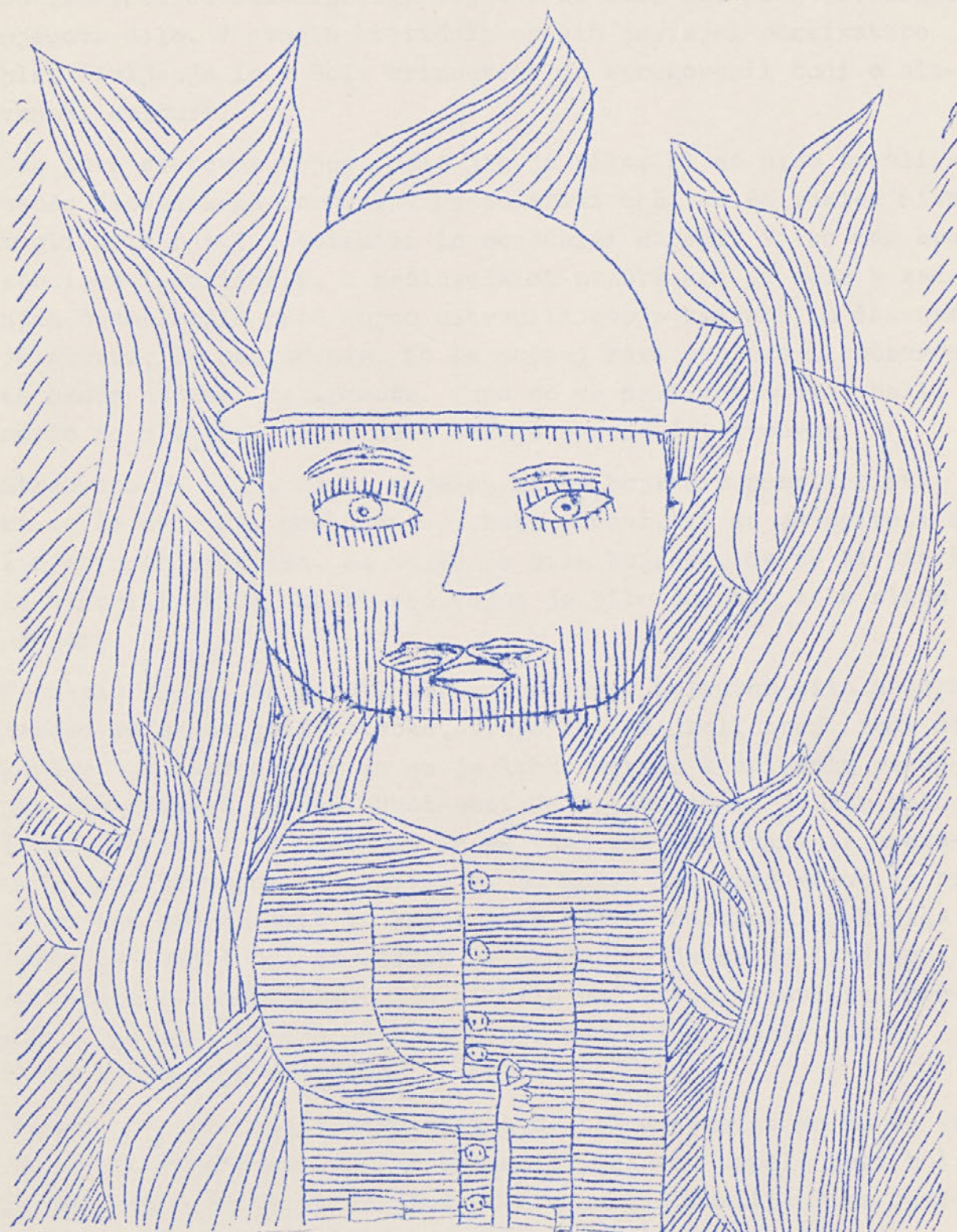
V ARENI ŽIVLJENJA SEM STAL

Moje oči niso mrtev aparat; moje oči so pokoren organ moje duše, moje duše in njene lepote, njenega sočutja, njene ljubezni in njenega sovraštva. Moji modeli so oživali. Dahnili sem vanje svoje misli, svoje sanje, svoje življenje. V areni življenja sem stal.

Trdna je moja vera, da napoči zarja tistega dne, ko naša kultura ne bo več krizantema siromakova, temveč bogastvo bogatega. Že slutim zarjo tistega dne, sluti jo vse moje najgloblje in najčistejše hrepenenje. Moje delo je slutnja zarje, vsaka moja beseda in vse moje življenje. Že slišim dleto, ki kleše granitni temelj novi zgradbi.

Ponos je v mojem srcu; kljub vsem naukom, opominom, očitkom, kljub zasmehu, zmerjanju in natolcevanju, je vse moje življenje služilo najvišji ideji, resnici! Kar sem videl z očmi in razumom, nisem zatajil. Resnica je posoda vse lepote, svobode, življenja. Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi; dokler delam v njenem imenu, bo moje delo rodovitno, ne bo ovenelo od pomladi do jeseni.

Ivan Cankar, Bela krizantema

HLAPEC JERNEJ

ŠKANTAR KRISTINA 6.9

Slovenska kultura, vojna in delavstvo

Ob 100-letnici Cankarjevega rojstva še bolj kot prej prebiramo njegova dela. V svojih kritičnih spisih je zajel marsikatero plat življenja in v Beli krizantemi je spregovoril tudi o slovenski kulturi.

Čas prve svetovne vojne. Malo jih je bilo, ki se niso tresli za usodo slovenskega naroda. V gospodarski moči se še zdaleč nismo mogli primerjati z velikimi in mogočnimi narodi. Ti so nas brezobzirno izkoriščali. Z nečloveškimi naporji smo si šele v zadnjih desetletjih pred vojno ustvarili svojo kulturo in čas nam je grozil, da nas stepta. Ko se suženj zave svojega hlapčevstva, se skuša otresti te sramote. Tega so se naši gospodarji bali, a morda so slutili, da se duša našega naroda že osvobaja.

Strah nas je bilo, da bi v ječah in na bojiščih pomrli tisti, ki so že začutili prebujenje v sebi, tisti, ki so se upirali suženjstvu in krivicam. Še hujša je bila bojazen, da ne bi pravilno vzgojili otrok, kajti med vojno je bilo šolstvo zelo slabo urejeno.

Pokazalo se je, da je bil strah pretiran. Kulturna sila našega naroda se je dvignila visoko, višje kot kdajkoli prej. Tudi časopisje je napredovalo in se je lahko merilo s splošnim razvojem slovenskega naroda. Umetnost? Na razstavah se je kar trlo ljudi, kupovali so umetnine in se vsaj tako reševali iz umazanega nasilja vojne in ponižanja. Še nekaj let pred vojno so bile knjige med delavci in kmeti prav redke. Nenadoma je knjiga našla pot med ljudi in Cankar je poudaril, da se je ljudstvo povzdignilo k nji. Pisatelju ni bilo več treba pisati za "preprosti narod". Ljudje so se v svoji nesreči zavedali, da je kultura največje bogastvo.

Delavcu so izrabljali roke in glavo, poleg tega pa so mu še vzeli ponos. Vendar so redki posamezniki delavcu uspeli dati boljše kos kruha in ga hkrati tudi kulturno izobraziti. Niso še dosegli vsega, a postavili so temelj za prihodnje rodove.

Cankar je povedal, da ga je močno skrbelo za usodo mladine. Toda našel je rešitev. Morda ga je tudi spomin na lastno mater pripeljal do spoznanja, da take matere, kot so naše, ne bodo

pustile svojih otrok v nevednosti in bedi. Njihova dolžnost je, da otrokom že od nežnih let naprej dopovedujejo, zakaj nimajo belega kruha, zakaj in od kod vsa krivica. Če bodo opravile svojo dolžnost, potem bomo - zmagovalci.

Barbka Stangl, 7.b

Cankarjeva Vrhnika

"Vrhnika, prečuden kraj. V tihem domotožju mi zakoprni srce ob misli nate. Kdo te je videl, kdo te je spoznal? Šli so mimo, videli so bele ceste, bele hiše in so šli dalje. Jaz pa sem ti pogledal v obraz kakor ljubljjenemu dekletu in od takrat je moje srce bolno po tebi."

Tako je Ivan Cankar zapisal o svojem rojstnem kraju.

Ker imam na Vrhniki sorodnike, preživim pri njih vsake počitnice. Tam živi tudi moja teta. Vedno se oglasim tudi pri njej. Stara je petinsedemdeset let in je upokojena učiteljica. Večkrat mi pripoveduje dogodke iz svoje mladosti. Tako mi je pripovedovala tudi o Ivanu Cankarju. Svoje prvo srečanje z njim mi je opisala takole: "Ko sem hodila še na učiteljišče, smo pripravili dijaki srečanje s Cankarjem na Rožniku. Vsi smo ga zavzeto pričakovali. Predstavljali smo si, da bo prišel v cilindru in fraku. Ko pa so se odprla vrata, je stopil med nas mož v oguljeni srajci, z zavihanimi rokavi, se usedel in nas gledal. Dekleta za menoj so šepetala, da je to Cankar. Nisem mogla verjeti. Nepremično sem zrla vanj. Cankar je opazil moje začudene poglede, ne vem, ali je takrat bral moje misli. Obrnil se je k meni in rekel: "Gospodična, tisti Cankar, ki ga vi iščete na meni, ni na meni, ampak živi v meni." Takrat še nisem razumela, kaj mi je hotel s tem povedati. Mnogo bolje sem ga razumela šele takrat, ko sem postala učiteljica prav v njegovem rojstnem kraju."

Nekoč kasneje sva šli s teto na vrhniško pokopališče. Pokazala mi je grob Cankarjeve matere. Tudi sama sem začutila hvaležnost do nje, ki je dala slovenskemu narodu tako velikega sina.

Nuška Srečnik, 6.a

Mati, ti si cvet na polju

Ob 100-letnici Cankarjevega rojstva se z občudovanjem ustavljamo ob njegovih literarnih stvaritvah, ki so močno obogatile našo kulturo.

Pisatelj se je ukvarjal skoraj z vsemi literarnimi zvrstmi, pisal je pesmi, novele, romane, kritične ocene, dramska dela, otrokom pa so najbolj dostopne njegove črtice, še posebno tiste, v katerih je opisal svojo mater.

Njegova mati je bila otrok revnih kmetov. Bila je preprosta, zelo delavna in skrbna žena. Brati in računati se je učila šele z otroki, ko so le-ti začeli hoditi v šolo. Kasneje se je lotila celo učenja nemškega jezika. Večkrat je ponoči bedela in brala knjige, kajti podnevi za to ni bilo časa.

Doma je bila z Vrzdencea. Ivan ni nikoli dobro poznal te vasi. V eni svojih črtic se spominja, kako sta z mamo stala na hribu in opazovala vas. V dolini je bila megla; videla se je le cerkev na hribu. Mati je bila zamišljena. Njen glas je zvenel otroško, ko je rekla: "Tam je Vrzenec."

Dan pred smrtjo se je mati spet spomnila Vrzdencea. Ivanu je že dolgo obljubljala, da mu bo nekoč od blizu pokazala to vas. Tistega dne mu je rekla, da bo treba naročiti voz. Odpeljala bi se do Vrzdencea, čeprav je bila sama tako slaba, da ni mogla stati na nogah ...

Cankar v svojih delih opisuje mater kot neoskrunjeno bitje. V eni svojih črtic je zahrepenel: "Zdaj je edino, pregrenko hrepenenje v mojem srcu: da bi bil, kakor ti, o mati, cvet na polju."

Breda Ulčnik, 7.a

Pehar suhih hrušk

Učenci nižjih razredov radi segamo po Cankarjevih črticah, čeprav še vsega ne razumemo. Meni je še posebno segla v srce čr-

tica o peharju suhih hrušk.

Mati je imela v omari poln pehar suhih hrušk. S sestro Lino sva si jih silno zaželela. Sestra je vzdihnila: "Ko bi jih zdajle imela pred sabo!" Potem je malo pomislila in vzkliknila: "Saj res, ti bi lahko zlezel za omaro. Napravil bi se čisto majhnega, potegnil bi žebelj ven in odslonil desko, otipal pehar, zgrabil pest hrušk in jih natlačil v žep." Strah me je bilo tega, a vseeno sem napravil tako. Napravil sem se čisto majhnega in zlezel za omaro. Zadaaj je bilo temno. Potegnil sem žebelj ven in odslonil desko. Takrat pa zaslišim sestro Lino: "Beži!" V veži so se zaslišali koraki. Nekdo je zakašljaj in odšel. Oba sva se oddahnila. Nato sem otipal pehar, ki je bil poln čez rob. Zgrabil sem hruške in jih natlačil v oba žepa. Desko sem prislonil nazaj in zlezel izza omare. S sestro sva šla ven in jedla hruške. Tako sva delala vsak dan.

Neke nedelje je mati odprla omaro in se začudila, kajti pehar je bil skoraj prazen. Vprašala je: "Kdo je to storil?" Oglasila se je sestra Lina: "Ta je bil!" In je pokazala s prstom name. Mati me je vprašala: "Kako si to storil?" Povedal sem ji, da sem zlezel za omaro, potegnil žebelj ven in odslonil desko. Otipal sem pehar in zgrabil hruške. Mati mi ni nič rekla, samo sedla je na klop in zajokala. Sestra Lina je smuknila iz kuhinje in odšla na vrt.

Mene pa je bolelo srce, ker me je zatožila, a je bila prav ona tista, ki me je zvabila v nepoštenost.

Cvetka Semrl, 4.a

Cankarjeve misli o velikem sodobniku

Čudno bi bilo, če Cankar ne bi povedal ničesar o ljudeh, umetnikih svojega časa. Kako visoko je cenil svojega sopotnika, pesnika moderne, Dragotina Ketteja, nam naj pove teh nekaj njegovih misli:

S smrtjo Dragotina Ketteja smo izgubili enega najpomembnejših pesnikov v našem slovstvu. Bil je še zelo mlad, ko je umrl, in mnogo lepega je napisal, pa nam vendar še ni mogel pokazati vse lepote svoje duše. Cankar ga je dobro poznal. Bila sta prijatelja in tako je vedel, da bi nas ta človek mogel obdarovati z neprecenljivim bogastvom.

Umetnikov, ki bi vedno ustvarjali le sami iz sebe, je malo. Eden redkih je bil po Cankarjevem mnenju prav Dragotin Kette. Če preberemo zbirko njegovih pesmi (ki jo je Aškerc imel za delo nezrelega gimnazijca), odkrijemo, da smo pogledali v dušo velikega umetniku z razgibanim notranjim življenjem. V vsakem verzu lahko začutimo toplino in sled velikega pesnika. Njegove besede udarijo na skrite strune naših src.

Tako se je Cankar skušal oddolžiti prijateljevemu spominu in prepričati ljudi, naj ne nasedejo Aškerčevim besedam o zbirki, ki jo je sicer izdal šele po Kettejevi smrti.

Zdaj pa še nekaj besed o Srečku Kosovelu, pesniku iz Tomaja, ki je umrl pred petdesetimi leti. Cankarjev sodobnik je torej. Umrl je zelo mlad, komaj dvaindvajset let star. Tudi pri njem se je pokazalo, kako malo smo sprva vedeli o njem. Šele kasneje smo ga spoznali in odkrili posebnosti v njegovi pesniški zapuščini. Tako kot Kette, tudi on ni mogel izdati svoje zbirke; smrt ga je prehitela. Zbirko so leto dni po smrti izdali njegovi prijatelji.

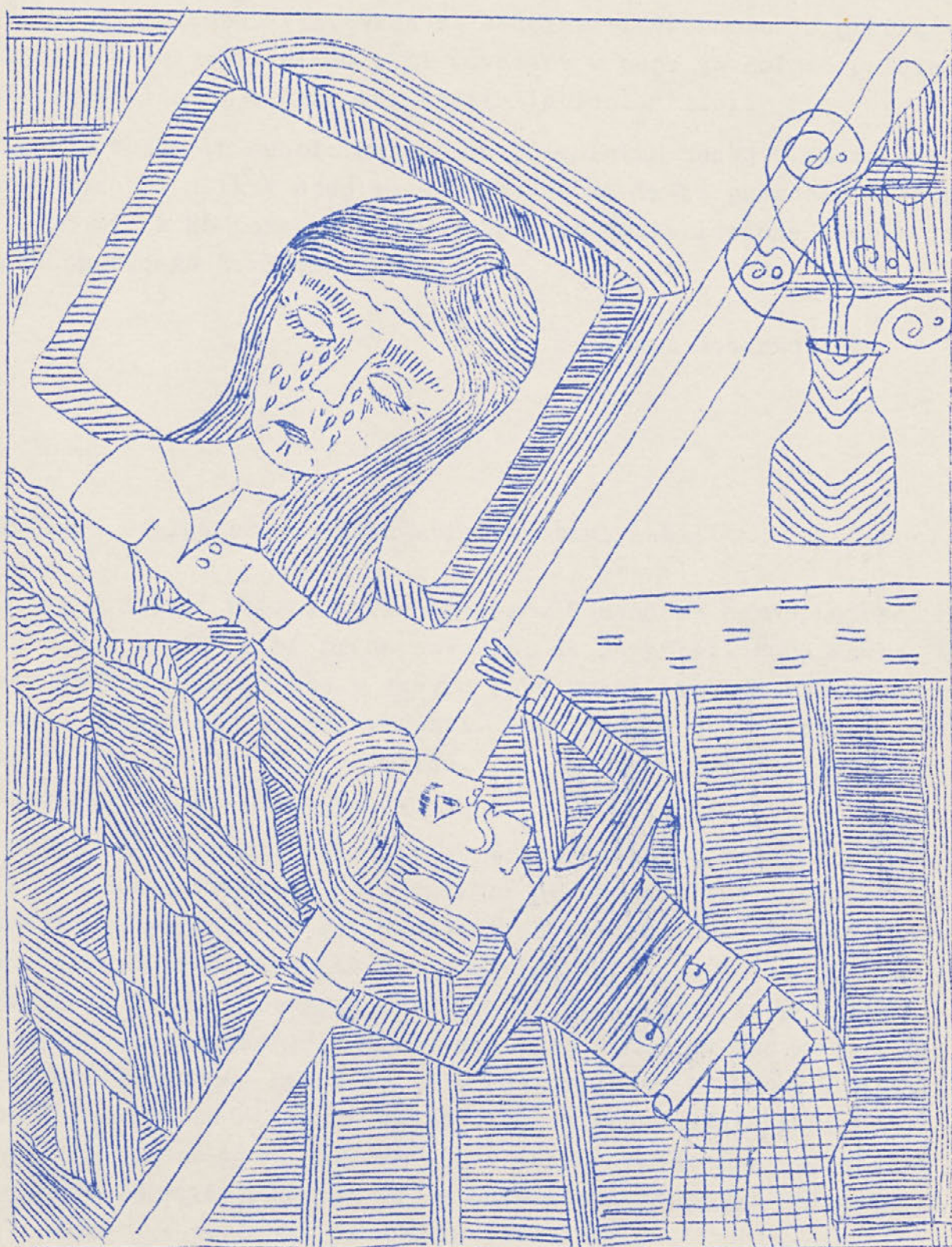
Njegove pesmi imajo širok razpon. Živel je v tesnobnem obdobju med obema vojnama, zato tudi pri njem beremo o tisti snovi, ki je vznemirjala že Cankarja: kliče k upor, obsoja družbene krivice, zatiranje in žalitve človekovega dostojanstva. Rešitev vidi v bratstvu in ljubezni, ki ju bo uresničil novi človek v novem svetu.

Množica stavk je zajela tovarne

Pričeli so klesati granitni temelj novi zgradbi, ki jo je imel v mislih Ivan Cankar. Klesali so pot boljše prihodnosti, zaslužka in boljšega vsakdanjega življenja. Ta pot, ki so jo klesali, je vodila skozi mnoge muke, trpljenje in pomanjkanje. Orodje, s katerim so začeli zarezovati v težko gmoto dolgo pot k boljši prihodnosti, pa so bile stavke.

Z drobnim, sivim prahom prevlečena knjiga leži v omari. Na njeni ovojnici piše Fotografsko gradivo o boju KPS. Že dolgo me privlači. Končno se ojunam in jo vzamem v roke. Odprem debele platnice in se zastrmim v velike slike. Polne so borbenega duha in prepričanja v boljšo prihodnost. Gledam jih, kakor da bi oživele. "Slike govore," si mislim. Podrobneje pogledam slike pred sabo in napis nad njimi: Izlet delavskih kulturnih društev leta 1935 v Celju. Vlak, okrašen z dišečim cvetjem, se oddaljuje s postaje. Z njegovih oken plapolajo delavske zastave s srpom ter kladivom, in množica glav se stiska med okni. Na naslednji sliki so kmetje iz okoliških krajev peljejo v okrašenih vozovih na izlet v Celje. Nisem vedel, da so lahko v tistih časih prirejali tako množične prireditve, ki so bile prežete z naprednimi idejami. Obrnem list in se zagledam v bradate obraze. Ljudje spijo na podu. To so stavkajoči. Množica stavk je zajela tovarne zaradi zahtev delavcev o sklenitvi kolektivnih pogodb. Stavkajoči spijo v tovarnah, postavljajo straže in prirejajo zborovanja. Zaradi tovarištva do teh delavcev se tudi v sosednjih tovarnah sindikati odločajo za stavke, ki pa se imenujejo solidarnostne. V teh stavkah so sodelovali večinoma le moški, saj so bili bolj odporni proti neprilikam, ki so jih čakale. Zavest teh ljudi pa je bila tako močna, da so ustanovili celo svoje odbore in izdelovali žige. Toda te stavke niso naredile močnega vtisa le v mestih, temveč tudi po vaseh. Kmetje z vseh zaselkov so prihajali v tovarne obiskovat stavkajoče. Nosili so jim živež in jih bodrili.

Vse to je name napravilo močan vtis. Vse stavke in manifestacije, ki so jih prirejali delovni ljudje, so bile mnižične. Delavci so bili predani napredni ideji o izboljšanju medčloveških odnosov in za to idejo so se vztrajno borili. Niso popustili kljub žrtvam in pomanjkanju. Ko so prirejali manifestacije, so hoteli

MATI

BARBER M. T.B

pokazati, kako veliko delavcev se združuje v boju za kruh, pravičnost, kulturo. V stavkah so sodelovali večinoma le preprosti ljudje - delavci, ki so bili povezani v boju za boljši položaj delovnih ljudi v takratni kapitalistični družbi.

Zaprem težko in debelo knjigo in jo položim nazaj v omaro. Ne bom pozabil slik v njej in kaj vse so mi le-te povedale. Pokazale so mi, kako težka in huda je pot do socialistične družbe in enakopravnega življenja v njej.

Janez Mohorko, 8.a

Tržiška velika stavka pred štiridesetimi leti

Sedim v dnevni sobi in pišem nalogo. Nenandoma nekdo potrka. Mama odpre vrata in mi pride povedat, da je prišla teta Pavla. Ko sem končal nalogo, sta v dnevno sobo prišli teta Pavla in stara mama. Začeli sta se pogovarjati. Pogovarjali sta se tudi o veliki stavki, ki je bila v Tržiču. Del pogovora med staro mamo in teto sem si tudi zabeležil.

Skoraj vsi delavci, bilo jih je preko šeststo, so spali v tovarni več kot štirinajst dni, kolikor je trajala tudi stavka. Ta stavka je nastala iz solidarnosti do kranjskih tovarišev, saj so bile razmere delavcev mnogo slabše v Kranju kot v Tržiču. Kranjski delavci so prihajali ponoči čez ogrado in podžigali stavkajoče. To jim je tudi uspelo, saj nihče od stavkajočih ni zapustil tovarne, razen če je v njegovi družini kdo zbolel ali umrl. Ljudje so spali na balah blaga v tovarniških dvoranah. Zaslužka skoro mesec dni ni bilo. Hrano so dobili pri kmetih in pri trgovcih. Pri tem se je pokazala medsebojna solidarnost med kmeti, trgovci in delavskim razredom.

Delavci med stavko niso vstopali v prostore, kjer so bili stroji, kaj šele, da bi stroje spravili v pogon. Stavkajoči so se včasih tudi zabavali, da bi si s tem krajšali čas. Imeli so harmoniko in po njenih taktih so se ob toplih poletnih večerih tu-

di zavrteli.

Po stavki, ki ni bila preveč uspešna zaradi tedanje stopnje zgodovinskega razvoja, je veliko delavcev celo nekaj mesecev ostalo brez zaslužka. Tovarnarji - tujci, niso vzeli nazaj na delo vseh ljudi takoj, ampak so jih jemali počasi in tako pokazali svojo moč. Organizatorjem stavke so dodeljevali najslabša delovna mesta, kjer je bil zaslužek zelo majhen. Dveh tovarišev, Sove in Zupana, pa niso hoteli vzeti nazaj na delo.

Tovarna je po končani stavki ostala v rokah prejšnjih lastnikov - tujcev.

Danes stavka zaradi neustreznih delovnih razmer tako rekoč sploh ne bi bila potrebna. Delavci sami urejajo vse razmere. Če kdo stori komu kakšno krivico, rešijo delavci to samoupravno.

Samoupravljanje je dandanes po svetu eden največjih, če že ne največji družbeni napredek in bo še preraščalo v vse večje razsežnosti.

Matjaž Hrgovič, 6.a

Človek - delo - kultura

Kultura je zrcalo vsakega naroda, njegove družbene ureditve in miselnosti, je zgodovinski dokaz o obstoju nekega naroda.

Danes, ko imamo pravico do dela in odločanja, pa ne smemo pozabiti, da je kultura tista, ki nas bogati, plemeniti, vodi in ohranja. In prav kulturi je posvečen letošnji Teden Komuniste.

Tudi v najtežjih trenutkih vojne si ljudje niso želeli samo počitka, hrane in miru, ampak so črpali moč za premagovanje naporov v ustvarjanju in doživljanju literature, glasbe, dramatike in slikarstva. Če so oni v tako težkih pogojih še bogatili slovensko kulturo, jo moramo tudi mi ohranjati, doživljati in ustvarjati, kajti le narod, ki živi s knjigo v roki, ne more umreti. H kulturnemu življenju med NOB so predvsem vzpodbujali tisti, ki so se zavedali, da le ljudje, ki čutijo, da njihova kul-

tura in umetnost živita, ne bodo dovolili, da jim drugi kratijo pravice do obstoja naroda.

Tudi v današnjih dneh mora človek čutiti, da ni cilj naše družbe samo v izboljšanju delovnih pogojev in uspehov, ampak da se kultura razvija vzporedno, da je to pravica in naloga delovnega človeka, da je kultura most za premagovanje razlik med umskim in fizičnim delom.

Kultura ni le last kulturnih ustanov in društev, ni le naloga izobražencev. Tudi ne sme biti le občasna, enkratna akcija, ampak mora zajeti vse ljudi, od otrok v vzgojno varstvenih ustanovah do delavcev in upokoјencev, mora postati del njihove vsakdanjosti.

Res imamo nekaj primerov, ko razstavljajo svoja dela sodobni umetniki v tovarniških prostorih in ko gostujejo gledališki umetniki med delavci kar v tovarnah, toda teh akcij je premalo. In še danes delavec le sprejema. Zakaj ne bi ustvarjal še on?

Kaj bi morala biti naša vsakdanja skrb? Izdajanje glasil, približevanje kulture po tisku, radiu, televiziji, borba proti kiču, branje knjig, ohranjanje tradicij NOB in slovenske folklo-re.

Ob pomembnih obletnicah, kot sta leto 100-letnica Cankarjevega rojstva in 35-letnica vstaje slovenskega naroda, moramo začutiti pomen borbe in dela ter zapuščine naših velikih ustvarjalcev in borcev. Vsak po svojih močeh moramo k začetemu delu še dodajati.

Osnovna org. ZK na šoli

SPOMIN NA VAS, TOVARIŠI, NE SNE UMRETI

Hladno in jasno zimsko jutro se dobrika izza obzorja. Hajka je. Borci stopajo počasi in v gosjem redu, prezebljih rok in nog, drug za drugim. Prstov ne čutijo, lica so jim otopela in otožne misli jim plavajo nazaj k domačim, k toplemu ognjišču in dišeči jedi nad njim.

"Kaj delajo domači? Obirajo koruzne storže in si obenem pripovedujejo zgodbe iz davnih davnih časov. Dobra volja je med njimi. Kaj pa mi? Hodimo skoraj bosi po ledeno mrzlem in ostrem snegu. Vsak trenutek pričakujemo, da bodo nekje zapokale puške, da te bo morda zadelo ..., da ti bo odpihnilo težko, pretežko glavo, ki že več dni ni zatisnila očesa. V obupu si umišljamo, da pred nami stoji velika koč, v njej toplo ognjišče, na katerem se kuhajo vse dobrote tega sveta. Žganci, zelje ... Hitreje stopiš, že si pred koč, še meter, stegneš roke, tedaj pa izgine. Zopet si sam s tovariši sredi zasnežene divjine. Zopet si v resničnosti. Kdaj bo tega mučenja konec? Kdaj boš lahko ob svoji materi, ob svoji ženi, ali pa ob svojem dekletu? Kdaj?"

To se sprašujemo mi vsi. Borci, katerim lahko rečeš dedek, in borci, ki so v svojih najlepših letih, a so morali v gozdove, da bi branili svojo prelepo in drago domovino. Molče, s težkimi in otožnimi mislimi stopamo skozi zasnežen gozd. Vrhovi smrek so pobeljeni s snegom in to jim daje čudovit videz.

Tedaj se zaslišijo streli. Gozd okoli nas oživi. Povsod se pojavljajo cevi, ki so že začele sejati smrtonosno seme. Popolno presenečenje. Borci padajo kot pokošeni in le redkokdo pomisli na odpor. Komandantov glas, ki kliče k umiku, se izgubi v močnem rafalu. Razplanti se pravi boj. Sovražnikova premoč je očitna. Borci padajo drug za drugim. Večkrat se vzdignemo in jurišamo, da bi se prebili, toda zaman. Vedno smo zaustavljeni. Sovražnik je premočan. Ne priznamo tega, ne smemo priznati. Še bolj zagrizeno posežemo v boj. "Ne boste nas dobili živih in tudi ne tako poceni!"

Samo streli, kriki in stokanje ranjencev. In tedaj odrešitev. Prihaja pomoč. Z desne strani zagledamo prve partizane. Pomagajo nam v tem peklu. Sovražnik se umakne. Rešeni smo. Toda kakšne so žrtve? Padla je skoraj cela četa. Četa, katere del sem bil tudi jaz.

Kdaj se bomo zopet lahko svobodno gibali? Kdaj nas sovražnik ne bo več zalezoval in pobijal? Kdaj?

Čez dve leti? Ne, manj. Čez leto? Se manj. Čez mesec? Tako je. Še mesec trpljenja, potem pa bo drugače. Potem bomo zopet doma, ob svojih domačih. Pripovedovali si bomo zgodbe iz težkih časov. Pripovedovali si bomo doživljaje iz partizanskih dni in spomin na te težke dni ne bo zamrl. Spomin na padle tovariše bo živel večno in herojsko dejanje, ki smo ga opravili, ko smo se uprli premočnemu sovražniku, bo zapisano na prvih straneh naše zgodovine.

Janez Mohorko, 8.a

Osvobodilna fronta, ki je med vojno toliko pomagala našim partizanom, bodrila ljudske množice in krepila partizanske čete, letos proslavlja 35-letnico ustanovitve.

Zamisel o OF je bila zapisana že v Manifestu, na ustanovnem kongresu KPS 1937 na Čebinah. Slovenski narod je bil med tistimi narodi, ki jih je osvajalna in vojna politika najbolj ogrožala. Komunisti so se takoj lotili vprašanja formiranja države bratskih narodov Jugoslavije. V velikih manifestacijah, stavkah, izletih in nenehnem utripu kulturnih skupin je komunistom uspelo pridobiti ljudske množice na svojo stran. Ljudje so spoznali, da je jugoslovanska vlada naklonjena fašizmu, zato je upor proti njej naraščal, dokler leta 1941 Jugoslavije ni zasedla in razkosala tuja vojska. Ob prelomu stare Jugoslavije pa so se meščanske stranke zmedle. Bile so razočarane, ker so izgubile vse stike z množicami in članstvom, zato so se začele naslanjati na Angleže, nekatere pa so izbrale izdajalsko smer.

Po fašistični zasedbi Slovenije je bilo treba združiti vse Slovence v enotno organizacijo in jih povesti v boj za osvoboditev. V srcu naše domovine Slovenije, v Ljubljani, se je 27. aprila 1941 rodila OF. Bila je močna, povezana in zaupanja vredna organizacija. Sestavljale so jo stranke, ki so pokazale napreden

značaj in so ljudskim množicam dajale vzgled neustrašenosti in požrtvovalnosti članov KPS. Njen cilj je bil bojproti okupator-skemu imperializmu za osvoboditev naroda. V velikih plebiscitarnih manifestacijah in z ilegalnim delom je OF pridobila ljudske množice, kar je zanjo pomenilo veliko podporo, kajti kdo, če ne ljudje sami, bi se potem boril za osvoboditev.

Njeno delovanje pa ni bilo všeč okupatorju, ki ni bil zadovoljen z njeno propagando, tiskom, besedo in njeno radijsko zvezo, ki se je imenovala "kričač".

OF je bila široka, masovna, ilegalna organizacija, ki je z geslom "Ne koščka železa, ne mrvice kakršnekoli snovi, ne drobtine kruha za okupatorja!" razvila vseljudsko vstajo. Združevala je vse napredne plasti prebivalstva in zbrala slovenski narod. V vojni je postavljala ljudsko oblast in po njej uresničevala gospodarske naloge obnove in nadaljnjega razvoja.

Zaradi njenega močnega gibanja je moral okupator prenehati z izseljevanjem, preseljevanjem in ponemčevanjem slovenskega naroda. Naše dežele ni naredil takšne, kot jo je hotel Hitler 1941 v Mariboru, ko je rekel: "Napravite mi to deželo zopet nemško, naj stane kolikor hoče!"

Danes naslednica OF - SZDL nadaljuje revolucionarno delo v mirnem obdobju. Forajajo se vedno novi načini sožitja med člani, načini, kako človek postaja gospodar svojega dela. Seveda pa morajo člani SZDL vložiti veliko truda in naporov, če hočejo imeti družbo pravično urejeno.

Svet je postal po drugi svetovni vojni majhen in tudi mi, Slovenci, smo postali del Zemlje, del tega sveta. Vključujemo se v mednarodno delitev dela, kjer veljajo tržni mehanizmi starega sveta.

Vzgled dejavnosti, naporov in enotnosti pa imamo v OF in njenih aktivistih, zato moramo tudi mi sami, ki bomo vodili in izgrajevali jutrišnji svet, dati podporo SZDL in njenim naporom.

Stari ata se rad spominja zgodb iz vojnih dni. Ne vem zakaj, toda njegove zgodbe, polne razburljivih dogodkov, me zelo privlačijo in jim rada prisluhnem. Mogoče zato, ker me zgodovina zanima in bi rada zvedela kaj več o hrabrosti in požrtvovalnosti partizanov,

Med partizane je stopil 2. februarja 1944. V partizanski obleki, z nahrbtnikom, s puško na rami ter s titovko na glavi je ponosno stopal v koloni z drugimi borci, ki jim je bila prijateljica noč in sovražnik sneg. Utirali so si pot skozi visok sneg in si pihali v premrle prste. Kdaj pa kdaj se je oglasilo povelje za počitek, da so si utrujeni borci nabrali vsaj malo moči za nadaljnjo pot.

Bila je pozna jesen. Nebo je bilo oblačno, drevesa pa so s svojimi zadnjimi listi pela uspavanko zemlji, ki se spravljala na zimsko spanje. Hodila sem po prazni cesti, pokrajina okrog mene pa je bila pusta, prazna. V zraku ni bilo več veselega žvrgolenja ptic, vsa narava je počivala.

Namenjena sem bila k dedku. Obljubil mi je, da mi bo povedal kaj o drugi svetovni vojni. Tako rada sem ga poslušala. Medtem pridem do hiše in vstopim v vežo. Pozvonim. Vrata mi odpre babica. "O, si le prišla!" je veselo vzkliknila in zaklenila vrata za mano. Odložila sem plašč, nato pa vstopila v toplo kuhinjo. Stekla sem k dedku, ki se je zibal v naslanjaču in kadil pipo. Pozdravila sem ga in ga spomnila na njegovo obljubo. Podprl si je glavo z zdravo roko, se zamislil in ko je babica prišla v kuhinjo, je vprašal: "Ali naj povem tisto, kako sem dal roko za komandanta?" "Da, povej!" sem ga zaprosila. Prisedli sva bliže, da nama ne bi nič ušlo.

In dedek je začel pripovedovati:

"To se je zgodilo 26. julija 1944. Kolona borcev se je pomikala po gozdovih Čepovana na Primorskem. Borci smo tiho peli pesem. Sredi pesmi so nas zmotili streli. "V kritje!" je zavpil komandant. Hip za tem se zadet zgrudil na tla. Tudi mi smo streljali, a ker smo imeli slabe puške in malo streliva, smo se trudili, da bi vsaka krogla zadela cilj. Komandant je smrtno ranjen ležal za skalo in lice mu je bilo voščeno blede. Neki borec je skočil izza kritja proti skali, a tedaj mu je odtrgalo pol roke.

Nekemu drugemu borcu je razneslo glavo. Z grozo v očeh sem gledal razmesarjeni žrtvi, nakar sem še jaz krenil proti skali. Bil sem previden. Počasi, meter za metrom, sem se priplazil do skale. Dvignil sem se samo na pol. Že sem dobil rafal krogel, ki so mi šle skozi ramo. Z ranjeno roko in z zobmi, stisnjenimi od bolečin, sem se počasi plazil okrog **skale** in prišel za hrbet Nemcu, ki je bil v kotanji skrit tako, da je mogel streljati samo naprej. Ustrelil sem ga. Bil je ostrostrelec.

Sledil je dolg boj, a zmaga je bila na naši strani. Nemce smo pregnali iz gozda z jurišem. Težko ranjeni komandant je z bolestinim nasmeškom za vedno zaspal na tovariševi roki.

Mene so najprej zasilno povezali, da so zaustavili krvavitev. Tri dni in tri noči sem ležal na vozu brez zdravniške pomoči, nekaj časa sem še celo jezdil na muli, nato pa so me z letalom prepeljali v Italijo na zdravljenje. Zašili so mi kito, a roka je ostala suha. Prste mi je potegnilo skupaj, tako da imam sedaj stisnjene v pest."

Tedaj dedek utihne. Misli mu splavajo kdo ve kam. Čez nekaj časa nadaljuje:

"In tako je prišel dan svobode. Ko pogledam svojo desno roko, se zavedam, da sem jo dal za domovino, a mnogi so dali celo svoja življenja," zaključí dedek.

Romana Pravst, 8.b

Stari ata in stara mama mi večkrat pripovedujeta, kako je bilo med vojno. Tako mi je nekega večera stari ata povedal, kako so jim fašisti požgali dom.

"Bilo je leta 1942. Bil je lep dan. Hotel sem ravno v hlev nakrmit živino, ko zaslišim s sosednje kmetije jok in vpitje. Kmalu so se pokazali rdeči zublji in začel se je valiti gost dim. Ves prestrašen sem tekel povedat očetu in materi. Na hitro smo pobrali najnujnejše in odhiteli v gozd. Z bližnjega hriba smo gledali, kako so nam fašisti požgali dom. Oče in mati sta se zatekla visoko v hribe k sorodnikom, jaz pa sem šel v par-

tizane, kjer sta bila že dva brata. Pozneje sem izvedel, da smo bili izdani, ker smo bili partizanska družina in bi bili vsi ustreljeni, če se ne bi pravočasno umaknili."

Med bojem je bil stari ata tudi ranjen v nogo. Tam ima še danes brazgotino.

Matej Ulčnik, 2.a

"Bilo je leta 1941," mi je začel pripovedovati stric. "Odpeljali so me v begunjske zapore zaradi sodelovanja s partizani. Bil sem v celici št. 6. V tisti majhni celici nas je bilo stlačenih trideset ljudi. Smrdelo je in zaudarjalo po mrličih. Vsak dan so jih nekaj izvlekli iz celic. Mučili so nas in streljali.

Najhuje mi je bilo, ko sem zvedel, da so mi ubili prijatelja Cerna. Začel sem preklinjati nemške stražarje. Zaradi tega so mi dali petinšestdeset udarcev in hrano le vsak drugi dan. Od lakote bi skoraj umrl. Dobil sem tifus. Bil sem dodeljen v bolniški oddelek. Že sem mislil na beg, ko so mi sporočili, da bom ustreljen. Skoraj bi znorel.

Na vso srečo so drugi dan begunjske zapore napadli partizani in me z drugimi zaporniki osvobodili. Nato sem bil do konca vojne borec kokrškega odreda."

Matevž Perko, 7.a

Zgodbo, ki jo bom napisal, mi je pripovedoval ded. Zgodila se je leta 1943:

"Stanovali smo v gasilskem domu v Križah. Na zalogi sem imel blaga za petindvajset oblek. Blago je bilo namenjeno za gasilske uniforme. Namenoma sem za zadrževal. O tej zalogi sem obvestil partizane, zato sem jih tudi pričakoval. Prišli so ne-

kega jesenskega večera.

Nenadoma je nekdo potrkal. Vstopili so štirje partizani in se predstavili. Takoj sem pogasil luči, ker je bilo varneje svetiti z baterijami. Blago smo kar najhitreje spravili v njihove nahrbtnike. Medtem so partizani zunaj stražili. Vsakogar, ki je šel mimo, so zadržali, dokler ni bila akcija končana. S partizani sem se dogovoril, da bom javil policiji šele zjutraj, ko bodo oni že daleč. Tako sem tudi storil. Na zaslišanju sva se oba z ženo enako zagovarjala, češ da so partizani vzeli blago, midva pa sva se medtem skrila, ker sva se bala, da naju ne bi vzeli s seboj." Nazadnje se je vse srečno končalo.

Ded se rad spominja tega dogodka, saj je storil partizanom veliko uslugo, predvsem še zato, ker se je bližala zima.

Janez Kočevar, 7.a

V zimskem večeru nam je teta iz vasi Gozd pripovedovala, kako so jo Nemci odpeljali v taborišče Dachau.

Leta 1943 je bila huda zima. Partizanom je zmanjkovalo hrane, zato so morali v Križe poslati kurirja, da obvesti terence o tem. Toda tisto noč so Nemci, ki so imeli v Križah postojanko, postavili nad vasjo zasedo. Kurir je naletel nanjo in komaj ušel strelom.

Drugo jutro pa se je proti Gozdu z vseh strani pomikalo več sto oboroženih Nemcev. Partizani so jih kmalu opazili in se še pravi čas umaknili više v planine. Nemci so nagnali skupaj starce, otroke in matere. Obetali so jim najhujše. Vas so požgali, prebivalce pa odpeljali neznano kam.

Vas Gozd je gorela. Slišal se je jok in stok otrok, ki so ostali v vasi. Teta se je po treh tednih znašla v Dachau. Po osvoboditvi se je vrnila v svojo rojstno vas.

Janez Savs, 7.a

Aprila leta 1941 so se tudi za našo vas začeli težki časi okupacije. Kakor po vsej Sloveniji, so tudi iz naše vasi izselili slovenskega učitelja. Leta 1942 so izselili tudi nekaj zavednih vaščanov.

Leta 1941 je bila osnovana kranjsko-tržiška partizanska četa, ki je 4. avgusta zapriseгла v naši vasi pod Storžičem. Se isti dan je del čete odšel skozi Lom na Dobrčo, da bi napadli Begunje in osvobodili zaprte Slovence, del čete pa je ostal pod Storžičem. Za to so izvedeli Nemci in organizirali hajko po vsej tržiški okolici. Starši se spominjajo, da je nemška kolona naslednje jutro prišla v Lom in se na Grahovšah razdelila v več smeri. Sli so proti planinama Javornik in Konjščica, v smeri Poljan in tretja kolona pod Storžič, kjer so bili partizani. Pod Storžičem so obkolili Verbičevo kočo in presenetili borce. Po prvih rafalih so partizani zapuščali kočo v dveh smereh: v smeri proti Srpičem, kjer jih je pokosil nemški mitraljezec; drugi pa proti senožetom, od koder so se rešili v okrilje gozda. Za tem je Verbičeva kočica vzplamtela in oznanila eno največjih tragedij NOB v tržiški občini.

V spomin na prve storžiške žrtve praznuje občina Tržič ta dan kot svoj občinski praznik.

Pozneje so Nemci še večkrat prihajali v Lom. Tako so na primer prišli po tragediji v Udén borštu s kolono avtobusov v Lom, toda partizani so se rešili iz njihovega obroča. Na Grahovšah so se ustavili le nekaj sto metrov od partizanov, ki so jih opazovali, kam gredo. Nemci so mimo njih odhajali v drugo smer.

Največja bitka partizanov v Lomu je bila novembra leta 1944. Zjutraj je prišla v Lom skupina desetih nemških policistov, ki je z izgovorom, da išče parizane, kradla vrednejše stvari iz omar in shramb nekaterih lomskih hiš. Ko so se pomikali proti Grahovšam, so padli v partizansko zasedo in z nekaj ranjenci brezglavo pobegnili iz Loma. Oez nekaj ur je prišla v Lom večja skupina Nemcev z motorji in avtomobili. Na Grahovšah pri "Vužarju" so se Nemci zabarikadirali. V bitki je nekaj Nemcev padlo, nekaj pa so jih partizani ujeli. V tej bitki sta padla tudi Albin Ahačič in Mato Hrešček, ki sta z minometom skušala zadeti hišo, v kateri so bili zabarikadirani Nemci.

Poleg opisanih je bilo v Lomu še več borb in žrtev, katerih priča so številna spominska obeležja v naši vasi. Lomski pionirski odred G-34 jih vsako leto večkrat obiše in okraši.

Vida Ferne, 7.b

Leta 1943 in 1944 je bilo v Lomu veliko partizanov. Največ so se zadrževali na višinskih kmetijah in v Slaparski vasi. Včasih jih je bilo toliko, da so partizani rekli, da ima vsaka smreka svojega borca. Iz desk, ki so jim jih dali kmetje, so si v gozdovih napravili bunkerje. Kmetje so partizanom dajali tudi hrano. Včasih je prišel v Slaparsko vas cel bataljon. V vasi je ostal dva ali tri dni. Takrat so ubili kako žival, vola ali kravo, in si kuhali kar sredi vasi. Ljudje so jih imeli radi, posebno Lenar-ta, ki je prišel s svojim juriš bataljonom, v katerem je imel same mlade fante.

Nekoč je nad Jelendolom prišlo do hude bitke. Partizani so bili sestradani, ker že dva dni niso jedli. Na njivi so pulili repo in jo z užitkom jedli. V vasi so jim dali jesti, a za vse ni bilo dovolj. Ubili so vola in si kuhali sredi vasi. Še preden so skuhalo, je prišla neka žena iz Tržiča in jim povedala, da gredo Nemci. Lačni so se razbežali, vaščani pa so hitro pogasili ogenj in skrili kotel. Drugi dan so se partizani vrnili in skuhalo, kar jim je še ostalo.

Vera Godnov, 2.a

Tržič slavi svoj bočinski praznik 5. avgusta. Na ta dan so Nemci leta 1941 pod Storžičem napadli prve tržiške partizane. Med manjše partizanske akcije v našem kraju spadajo borba z Nemci v Lomu in na cesti Tržič - Begunje. Veliko akcijo pa so

partizani izvedli z napadom na ujetniško taborišče na Ljubelju, ko so osvobodili veliko ujetnikov.

Partizani se proti Nemcem niso borili samo s puškami. V Dolini, visoko v skalah, so imeli svojo tiskarno. Tiskali so partizanski časopis, s katerim so obveščali partizane o novicah v dolini, ljudi v dolini pa o namenu svojega boja.

Alenka Stritih, 2.a

Tržič. Jesen 1944. Okupacija. Nemci trdo korakajo po mokri cesti. Vsi gledajo naravnost naprej ter se obnašajo kot gospodarji vsega živega na Zemlji. Ostro reže njihova beseda v tujem jeziku.

Drobno, tiho dekle hiti na delo. Kolesa meljejo blatno in mokro pot. Nemci obstanejo. Dekle hitro smukne za bližnji vogal. Izza njega gledajo samo dolgi in črni lasje ter ljubek obraz, na katerem se bere odločnost. Pogled ji bega po cesti, z ene strani na drugo. Boji se tistih črnih obrazov ter njihovega kričanja. Ve, kaj jo čaka, če jo odkrijejo, zato je še bolj trdna in odločna pri nalogi, ki ji je dana. V njeni roki zašume beli listki, ki jih je imela pod plaščem, varno skrite pred morebitnimi pogledi nezaželenih oči. Počasi, toda odločno, začne trositi letake. Oprezno gleda, oči se ji ustavljajo na posameznih hišah. Ve, da trosi letake, ki jih bodo brali mnogi.

Prihajajo za njo, toda nje ne vidijo: možje, žene, mladi. Vse hiti na delo v tovarno. Zastanejo. Presenečeno pogledajo:

"20. oktober 1944. Beograd je osvobojen. Jugoslovanska prestolnica v rokah partizanov in ljudske oblasti. Z nami se je borila z ramo ob rami RA. Tekmujmo za čimprejšnjo dokončno osvoboditev!"

Zaigrajo jim srca, zaiskre se oči, še malo, morda bomo kmalu svobodni tudi mi.

Po cesti prihajajo belogardisti mrkih pogledov. Majhni, nepostavni ter oboroženi do zob, se ustavijo pred letaki. Vodnik,

z zeleno čepico na glavi, ukaže, naj vojaki pobere letake, ki so pokrivali cesto. Kletvice drse skozi njihova usta, jeza nad zmago partizanov pa je vse bolj občutena.

Vrata v tovarno se odpro. Med drugimi delavci vstopi tudi deklica. Tiho, brez besed odide na svoje delovno mesto. Opazuje delavce ter prisluškuje njihovim razgovorom. Vsepovsod se stikajo glave. Slišiš samo šušljanje - kot enakomerna melodija v koncertni dvorani. Včasih razloči: "Beograd je svoboden, Nemci so pregnani!" Tedaj po celi tovarni zadoni nemški glas: "Težki boji za Beograd, mi zmagujemo, zasedli smo nove položaje v Sremu!" Ob tej vesti delo hitreje steče. Delavci vedo, da je Beograd osvobojen, vedo pa tudi, da je vse ostalo le sovražnikova propaganda.

Deklica, ki je ves čas molče sedela in delala, pa sedaj premišljuje, kako bo partizanom poslala novico, da je akcija uspela in da so delavci z radostjo sprejeli novico, da je Beograd osvobojen.

Janez Mohorko, 8.a

Draga mati!

Gotovo se jeziš name, ker sem brez slovesa odšel od doma. Oprosti, mati. Sedaj sedim tu v ječi, sam, in ti pišem pismo. Vsak dan me zaslišujejo in tudi z udarci ne skoparijo. Vsak dan vidim le košček neba, kateremu tudi sonce ne more pričarati vedrine. Mati, naj te ne skrbi zame. Rad se spominjam na Gorice. Jesen je, čas trgatve. Sedaj pridno trgaš grozdje in ga nalagaš v koše. Urno se sklanjaš in segaš po zrelem sadju. Opoldne pa stopaš po kamniti, prašni cesti z motiko v rokah. Veliko dela moraš opraviti sama. Toda, ko bo vsega tega gorja konec, se povrnem v svojo vas. Upam, da se bom vrnil.

Mati, se še spominjaš nedelje dopoldan, ko sem jemal slovo. Odšla sva v cerkev, kot vsako nedeljo. Ničesar nisi slutila. Bilo ni je težko. Na glavi si imela novo ruto, ki si jo skrbno hranila za ta dan. Ponosen sem nate. Nisi opazila, kako sem ti

narahlo stisnil roke v cerkvi. Ta stisk si si razlagala drugače. Nisi vedela, da je to slovo. Bolje je, da je tako. Če umrem, bom umrl za svobodo. Ne obupaj! Loteva se me obup. Naj takoj opravijo z menoj, saj vedo, da jim ne bom ničesar povedal. Včeraj so mi pripeljali prijatelja. Nisen več sam. Mati, grozno je bilo. Prijatelj je umrl. Ti prekleti nacisti so ga pretepli, da je vse dni ležal. Čakal je na smrt. Kot jaz. Zopet sem sam. Naj končam, mati. Hvala ti za vse, za ljubezen in skrb. Ljubil sem te, mati. Ostani taka, dobra in vedno nasmejana. Saj veš, kako vse to človeku za rešetkami pomaga.

Lep pozdrav od Jerneja. Zbogom!

Ajka Bešlagič, 8.b

Draga mama!

Pišem ti iz majhne celice, v kateri čakam na smrt. Skozi majhno zamreženo okno prihaja zelo malo svetlobe. Pred vrati celice stoji stražar in njegovi koraki odmevajo po celi ječi. Večkrat sem preišljeval o tebi, o domu in cvetočih travnikih, na katerih sem se igral v mladosti. Ali še stoji v sadovnjaku stara hruška, po kateri sem plezal jeseni, ko je bila polna sladkih sadežev? Dragi mati, nikar ne žaluj za menoj, saj veš, da se za domovino spleča umreti. Potolaži se, mama, in pomisli, na vse tiste, ki se tudi bojujejo za domovino, in tiste, ki umirajo v taboriščih. Vem, da boš ostala sama, toda prosim te, ne obupaj. Hudo mi je, saj vem, da te ne bom nikoli več videl. Vem, da me bodo poznejši rodovi pozabili, ampak glavno je, da sem pomagal v boju za svobodo, pa čeprav je ne bom dočakal.

Sedaj pa se moram posloviti, kajti krvnik me čaka. Zbogom mati, zbogom ljuba domovina!

Stanko Meglič, 8.b

Vojna je. Sedim v temačni izbi in pišem letake, ki jih moram še nočoj oddati na javki. Skoraj že dokončam delo, ko priteče sosedov otrok in mi ves zasopel pove, da so v vasi Nemci. Hitro skočim pokonci in začnem letake metati v peč. Toda kaj naj naredim s puškami, ki sem jih dobil od nekega ilegalca? Najbolje bo, da jih skrijem v drvarnico. Hitro stečem v hlev, kjer je ves prestrašen stal oče in tolažil mater. Komaj izjecljam: "Puške ... v drvarnico!" Ravno takrat se za vogalom hiše pojavi tovornjak in iz njega skočijo štirje Nemci. S puškami razbijejo vrata, ki vodijo na dvorišče. Za beg je prepozno. Oče in mati vsa prestrašena začneta jokati in rotiti Nemce, naj ne pustijo. Toda dva vojaka me zgrabita in v glavi začutim ostro bolečino. Več se ne spominjam.

Zbudim se v temni ječi. Uvidim, da bo kmalu sojenje in da me gotovo čaka smrt, ker so ugotovili, kdo sem in za koga delam. Ves utrujen zaspim. Zbudi me ropot ključev in v temni prostor vstopijo trije vojaki, za njimi pa ječar. Bele sedaj sačutim strah pred smrtjo. Ječar prebere obsodbo: "Smrt! Jutri zjutraj s streljanjem!" V srcu začutim ostro bolečino. Vsaj donačim moram kaj napisati, da bodo imeli vsaj spomin name, če bodo ostali živi. Vzamen kos papirja, ki ga je ječar vrgel predme in s solzami v očeh začnem pisati: "Draga oče in mati! Zadnjikrat vama pišem. Ne jokajta za menoj! Vem, da bom umrl za svobodo, zato bodita ponosna name. Jutri zjutraj bom že mrtev. Spominjajta se me. Vajin Janez!"

Franc Meglič, 8.b

Že nesece je preteklo, odkar so nas odpeljali Jožeka, edinega sina. Oče je bil priklenjen na posteljo, zato je bil gospodar Jožek. Toda kaj sedaj, ko njega ni več? So ga odpeljali v taborišče? So ga ustrelili kot talca, ker je bil zaveden in je ljubil domovino? Kot mati sem veliko pretrpela. Vedela sem, da se Jožek ne bo nikoli več vrnil, a sem venomer mislila nanj. Če sem zaslišala trde stopinje na vratih, sem rekla: "Si ti, Jo-

MATI

DOBŘIN UROŠ 6a

žek?"

Nekega dne je prišlo pisno. Obrisala sem si roke v predpasnik in s tresočini rokavi odprla pisno. Prikazal se je list, popisani z drobnimi črkami, kakršne je znal pisati le Jožek.

Sedla sem na klop ob poči, razgrnila list na kolenih in začela brati.

Redovadni hčerki sta sedli poleg mene in tudi strmeli v list. Tudi oče je privzdignil glavo, da bi kaj videl.

Dragi domači! Oglašar se iz koncentracijskega taborišča. Niti sam ne vem, kako se imenuje, ver pa, to sem že občutil na lastni koži, da je nosarska klavnica. Čudili se boste, da sem pisno sploh lahko odposlal. To pisno ne bi prišlo skozi roke strogih cenzuristov do vas. Če najdeš dobre ljudi. Pisno je odnesel kuhar, ki hodi vsako jutro po živila.

Preživljanje težke in najbolj grenke trenutke svojega življenja. Za zajtrk najprej dobi nekaj batin, ki ne poter žgejo ves dan. V celici nas je petero, ki si delimo isto usodo. Bog nas varuj! Topeni smo dan za dnem, hrane in vode pa je tako malo, da se komaj ohranjamo pri življenju. Če zdavnaj bi podlegel, če ne bi bil tako odporen. V celici vlada grobna tišina, le tu pa tam se utrgajo živalski kriki iz grla obupanca. Stene, ob katere se pritiskajo vroči bolniki, so ledeno vrzle, v kotu je kup slame, po nas lezejo stenice in bolhe in nam saso še otežkočajo bolečine. Sedaj, ko vam pišem, si ogledujem okrvavljene dlani, prebičeno telo pa drgeta v prazu in vročici. V taborišču vlada nesnaga, bolezen in z njo tudi glad in žeja, ki žge, žge ... Kaj vse bi dal za kozarec vrzle studenčnice iz potoka za načo hišo. Ne, tu ni več rešitve. Čakan saso če na to, kdaj re bodo, kot mnogo drugih, odpeljali iz tega hrupa srti. Sedaj bi pa zaključil, ker moje izmučene roke in oslabele oči niso več noči. Ostanite zdravi! Vas lepo pozdravlja vaš Jožek.

Črke so zaplesale, pred oči se mi je zarisala fantova podoba. Po licu so mi polzela solza. "Kaj je, kaj se je zgodilo?" je tedaj vprašal oče. "Freberi!"

ŽIVE VEZI

Vsa naša družina je z dedkom in babico zbrana pred televizorjem. Na sporedu je oddaja o izgnancih v Srbijo z naslovom Žive vezi. Ob tem se spominam na enako usodo mojih starih staršev in moje nanice med drugo svetovno vojno. Ker me je oddaja vzpodbudila, da sem začel preničljovati o usodi izgnancev, sem prosil deda in babico, naj mi o tem povesta kaj več.

Ded je bil koroški borec za severno mejo, zato so ga Nemci že kmalu po izbruhu druge svetovne vojne zaprli v Šentvidu. 3. julija 1941 so ga pripeljali nazaj v Tržič in mu dali eno uro časa, da zbere družino in najpotrebnejše stvari ter se pripravi za odhod. Najnujnejše stvari so strpali kar v rjuhe in kmalu so se odpeljali proti Šentvidu. Niso vedeli, kakšna usoda jih bo doletela. V Šentvidu so bili zaprti še tri dni. Četrty dan pa je vsakdo prejel svojo številko in njihova trnova pot se je začela. Do Bosanskega broda so se peljali v potniškem vlaku. Na drugi strani Save, čez katero so jih prepeljali s čolnom, pa so jih čakali živinski vagoni. Po treh dneh naporne vožnje so prispe-li v Valjevo. Okoliški kmetje so jih z vozovi prepeljali v kasarno Peti puk. Tam so jim prijazni in gostoljubni Valjevčani dajali hrano in celo mleko za otroke. Poiskati so si morali delo. Babica je s tremi otroki ostala v Valjevu, ded pa se je z enim otrokom odpeljal v Niš iskat delo. Tam ga ni dobil in odpeljal se je nazaj. Ker je bil tisti vlak vojaško pomemben, so ga vinirali in le po srečnem naključju je zadnji vagon, v katerem je bil ded, ostal nepoškodovan nad prepadom. Zveze z Valjevom so bile prekinjene in šele čez tri tedne so je ded s sinom iznučen in prestradan vrnil nazaj v kasarno. Peter so morali kasarno izprazniti in ded je našel prijaznega kmeta, ki jih je sprejel na stanovanje.

Družini Forac iz Valjeva so še danes hvaležni, da je sprejela medse štěstčlansko družino s štiritimi nedoraslimi otroki in ji s skromnimi sredstvi pomagala prebroditi najhujše. Dali so jim na razpolago najhno sobico s štiritimi posteljami in zaboje za spravljanje obleke. Otroci so spali na slami, zašiti v rjuhe. Najnajši, ki se je rodil v Valjevu, pa je spal v lesenem zabo-

ju. Hrano so pripravljali na najhni pečici. Največkrat so jedli krompir z zelenjavo, večkrat pa je srbska gospodinja prinesla kakšen priboljšek za otroke, posebno za najmlajšega. Tusi sama je imela več otrok, ki pa so bili že odrasli. Pri njej je živela le mala vnukinja, s katero so se otroci igrali. Prišlo je tudi več sosedovih otrok in skupaj so hodili v šolo in se podili po dvorišču. Naučili so se srbskega jezika, pesni in iger, tako da se sploh niso razlikovali od tankajšnjih otrok.

Obleke jim je živela sama kar na roke. Venomer je nekaj popravljala in predelovala. Večkrat so se zbrale srbske in slovenske matere in skupaj živale in pletle za otroke. Če si ne bi Slovenci in Srbi pomagali med seboj, bi bila vojna vihra še veliko hujša.

Po hudih letih borbe in potanjkanja so v oktobru 1944 dočakali osvoboditev Valjeva, v svoj rodni kraj pa so se vrnilo šele julija 1945.

Ker so stari Koračevi že umrli, je njihova hčerka z možem v letu 1963 obiskala babico in deda in skupaj so tri dni obujali spomine na hude čase med vojno. Takšno edinstveno srečanje jim je letos uspelo ponoviti, saj sta se gosta iz Srbije letos spet pripeljala v Slovenijo s Vlako bratstva in enotnosti. Kljub razdalji, ki jih loči, ohranja med vojno skovano trdno prijateljstvo med tema dvema družinama globoko živo vez.

Matjaž Čarabon, 6.a

Obiskala sem svojega deda. Tripovedoval mi je, kako se živeli med vojno. Prosila sem ga, če bi mi povedal, kako so živeli v Srbiji. Rad mi je pripovedoval.

"Leta 1941 so me odpeljali v Begunje. Tam sem ostal tri dni. Rekli so mi, naj vzamem stvari, ki so mi potrebne in odidem. Z ženo sva vzela nekaj obleke, drugega pa nisva sšla. Kralu sem zvedel, da bomo odpotovali v Srbijo. Peljali smo se z

vlakom. Ko smo prispeli v Valjevo, z ženo nisva vedela, kam naj greva. Nastanila sva se v baraki. Tam je bilo še veliko Tržičanov. Takoj prvi dan so nas Srbi pričeli obiskat. Prinesli so nam rjuhe, skodelice, hrano in še veliko drugih reči. Dobro smo se razumeli z domačini, zato smo se tudi skupaj uprli sovražniku. Srbe sem imel prav tako rad kot naše ljudi. Še veliko bolj so nam pomagali; mnogo so žrtvovali za nas. Neki Srb mi je nekoč dejal: "Tudi življenje bi dal za vas."

Kmalu so mi priskrbeli boljše stanovanje. Zaposlil sem se pri nekem čevljarju. Ker se je oblast v mestu pogosto menjavala, je bilo zelo hudo. Nekaj časa so bili v mestu Nemci, potem četniki, pa tudi partizani so ga večkrat zasedli. Ker sem se uprl Nemcem, sem moral pobegniti v partizane. Ti so imeli svoj štab na Zelenci gori. Star sem bil že sedemindeset let, zato sem moral nazaj v mesto. Življenje v gozdovih je bilo zame težavno. Vrnil sem se in potem pisal poročila za partizane. Tako sem živel do leta 1945. Julija tega leta so nas odpeljali nazaj v Tržič. Doma nisva imela ničesar, toda kmalu so nama sorodniki dali nekaj pohištva in ostalih potrebčin. Čez nekaj let pa sem dobil službo v BPT.

Tako mi je pripovedoval ded o svojem življenju v Srbiji. "Ne da pa se povedati," mi je rekel ob slovesu, "koko dobri so bili Srbi do nas."

Mojca Kalan, 6.a

Vezi med bratskimi narodi poglobljajo tudi mladi z delom in življenjem v mladinskih delovnih brigadah. Lepo je biti brigadir, še lepša pa je zavest, da z delom pomagáš sočloveku in bratskemu narodu.

Za uvod v letošnje mladinske delovne akcije smo zaprosili za pripoved tov. Vero Frinožičevo, ki je bila brigadirka v Skopju, Osipaonici in v Kragujevcu, na katerega jo vežejo najlepši sponini. Toč so gradili tovarno Crvena Zastava. Sponinja se

dobrega tovarištva med brigadirji, delovnih uspehov, veselih dogodivščin pa tudi drobnih doživetij, ki se človeku globoko vtisnejo v spomin.

Tako so se nekega dne želeli posladkati z grozdjem v vinogrodu za barako. Čeprav so imeli v brigadi dobro hrano, mnogo sadja in sladkarij, je prepevadan sad vedno najslajši. Ko so se prilazili v vinograd, se naenkrat pred njimi pojavil kmet, lastnik zemlje, in jih začne zmerjati. Ko pa je videl, da so Slovenci, se je umiril in z njimi prijateljsko poklepetal. Le kdo bi si mislil, da se v hiru lahko stvar tako zasučel!

Žvečer, ko so bili brigadirji v četi postrojeni, pa reče komandir: "Tisti, ki so danes bili v vinogrodu, naj stopijo iz vrste!" Vsi prestrašeni so iztopili ter se že videli na vlaku za donov in obžalovali svoje dejanje, ko reče komandir: "Kmet vam pošilja košaro grozdja." Brigadirji so obstali brez besed zaradi olajšanja in še večjega presenečenja nad darilom. Od takrat so dvakrat dnevno, ko so šli mimo njegove hiše, zanj zavpili: "Hura, hura, hura!"

Brigadirji so delali vsak dan po šest ur, vendar je bilo to res trdo in marljivo delo in zmeraj so morali doseči normo. Sramota za brigado bi bila, če je ni, ko jo je vsaka presegla. Pri tem so si medsebojno pomagali. V dežju niso delali, vendar so se ga bali, kajti ilovnata tla so bila po dežju nočno blatna. Prostega časa skoraj ni bilo. Težko ga je bilo najti celo za pisanje. Mersikdo se je udeleževal tudi raznih tečajev in si tako pridobil kvalifikacijo.

Brigadirji so prirejali tudi kulturna in družabna srečanja ter izdajali svoj časopis.

Brigadirji so ponosni na opravljeno delo in nekdanji stiskajo roko sedanjim z željo: Naprej, ponosno, delovne brigade!

V tistih dneh vojne, ko je bilo najhuje, so Nemci na Ljubelju postavili koncentracijsko taborišče - podružnico Mauthausna - edino na Slovenskem. Podobno so storili v Franciji v bližini mesta Ste Marie aux Mines. V taborišču na Ljubelju so bili številni zaporniki iz Francije, obratno pa v taborišču na Francoskem mnogi Slovenci, zlasti iz Ljubljane. Zapornikom na Ljubelju so Tržičani moralno in materialno pomagali. Podobno pomoč pa so nudili tudi meščani Ste Marie aux Mines našim rojakom.

Ob prvem povojnem obisku slovenskih internirancev v Franciji je vznikla ideja, da bi se pobratili mesti Ste Marie aux Mines in Tržič, saj ju je usoda že nekoč vojno nehotе povezala. Kaj hitro so bili navezani stiki med skupščinama obeh mest. Preko njih pa je ideja o pobratenju zajela tudi prebivalstvo obeh mest. Ko so bili navezani stiki med mestoma in so se vezi začele poglobljati, smo odkrivali in spoznavali še nadaljnje medsebojne podobnosti in sorodnosti. Naj naštejem le nekaj značilnih: Ste Marie aux Mines kot tudi Tržič, sta bila že v pretekli zgodovini stalno pod hudim germanskim pritiskom. Usoda se je z njima nekajkrat kruto poigrala. Ste Marie aux Mines je znan po številnih rudniških srebra - danes so večinoma opuščeni - podobno je bil nekoč v našer Podljubelju rudnik živega srebra.

Obe mesti se ponašata z dolgoletno tradicijo še danes zelo pomembne tekstilne industrije. Naselji obdajajo gore in hribi, porasli z bogatimi gozdovi. Njuni prednostji nosita smiselno isto ime - Križe. In kar je najpomembnejše: v obeh krajih živijo ljudje, željni miru in dobrega sodelovanja med narodi.

Naj bo ta želja tudi temeljna misel ob letošnjem prazniku 10 - letnice pobratenja!

Daša Tomazin, 4.a

"Pozor, pozor! Ekspresni potniški vlak za smer München - Ljubljana prihaja na drugi peron. Potniki vstopite, vlak bo odpe-ljal čez tri minute!" se je začul glas po zvočniku na münchen-ški železniški postaji.

S težavo sem dvigal svoje noge na visoke stopnice vlaka, vendar sem v srcu čutil nežno toplino, saj se vendar po tridesetih letih vračam domov, v rodno domovino.

Vlak drvi skozi jutranji svit, v katerem je dežele še čudovitejša, vendar nikoli ne doseže lepote, ki jo čutim v srcu do svoje domovine. Oči so se mi ustavile na rokah, na trdih žuljih, ki so plod težkega dela v nenških rudnikih. Globoko pod zemljo sem sanjal o domovini, prečudoviti deželi, ki je vsak letni čas polna lepote in topline. Vedno mi je bila daleč ta domovina. Sedaj pa čutim v srcu prijetno vznemirjenost, saj se vendar vračam domov. Premišljuje o svojih znancih, sestri, očetu, katerih odnosi so se v tolikih letih spremenili. Bojim se, da bom ob stisku koščene materine roke jokal, jokal kot otrok, ki si želi materinega toplega objema. Marsikdo od mojih tovarišev, s katerimi delam v rudniku, zaman čaka na to priložnost, zaman čaka trenutka, ko bo lahko spet stopal po rodni domovini in si dejal: "Fovsoč je lepo, a doma je najlepše."

Vesna Šehovič, 8.b

Sedim v vlaku. Počasi, enakomerno se vlak premika proti tujini. Gledam polja, oh pozdravljena, gledam griče, travnike, pašnike, gozdove - moje mladostno veselje. Zbogom domača vas, moj rojstni kraj, poln veselja in žalosti, zbogom. Poslavljam se. Kako težka je pot od doma, kako težko slovo od domače pokrajine, znancev. Vlak udarja svoj ritem in je gluha ...

"Dunaj!" zakriči sprevodnik. Pogledam. Tu so same tovarne, nikjer ni polj, tu bele, lepe hiše, nikjer gričev, travnikov, pašnikov. Zakaj sem odšel, tega ne vem, zakaj se bom vrnil, vem. Tu zame ni življenja. Le kje naj si človek oddahne, le kje? Pa vendar sem moral ostati. Bilo je težko ob dneih, ko sem mislil na domovino, vsaj nisen bil tako sam, a želel sem, da bi se čim prej vrnil.

Za praznike sem sedel v vlak, da ne odpelje za vedno domov. Ko gledam skozi okno, glej, veter mi nosi pozdrav gora. Ko se pri-

peljeno na prvo postajo, prvo postajo v domačem kraju, se nasmehnen. Vesel sen. Glede na skozi okno in pred mano niso več samo spomini, ampak resnična zelena polja, travniki, pašniki, griči in gozdovi, iz katerih doni slovenske pesen. V tujini sen se vračal iz rudnika zveraj potrt. Ko sen prišel v najhno ledeno sobo, ni nihče ni stisnil roke in ni zaželel srečno vrnitev iz rudnika, kajti mnogi moji tovariši so za vedno ostali pod ruševinami. Tu, doma pa je delo lepše, saj veš, zakaj se vrneš. Vrneš se pod domačo streho, mati ti stisne roko v pozdrav.

Veš, da te nekdo čaka, da te ima rad.

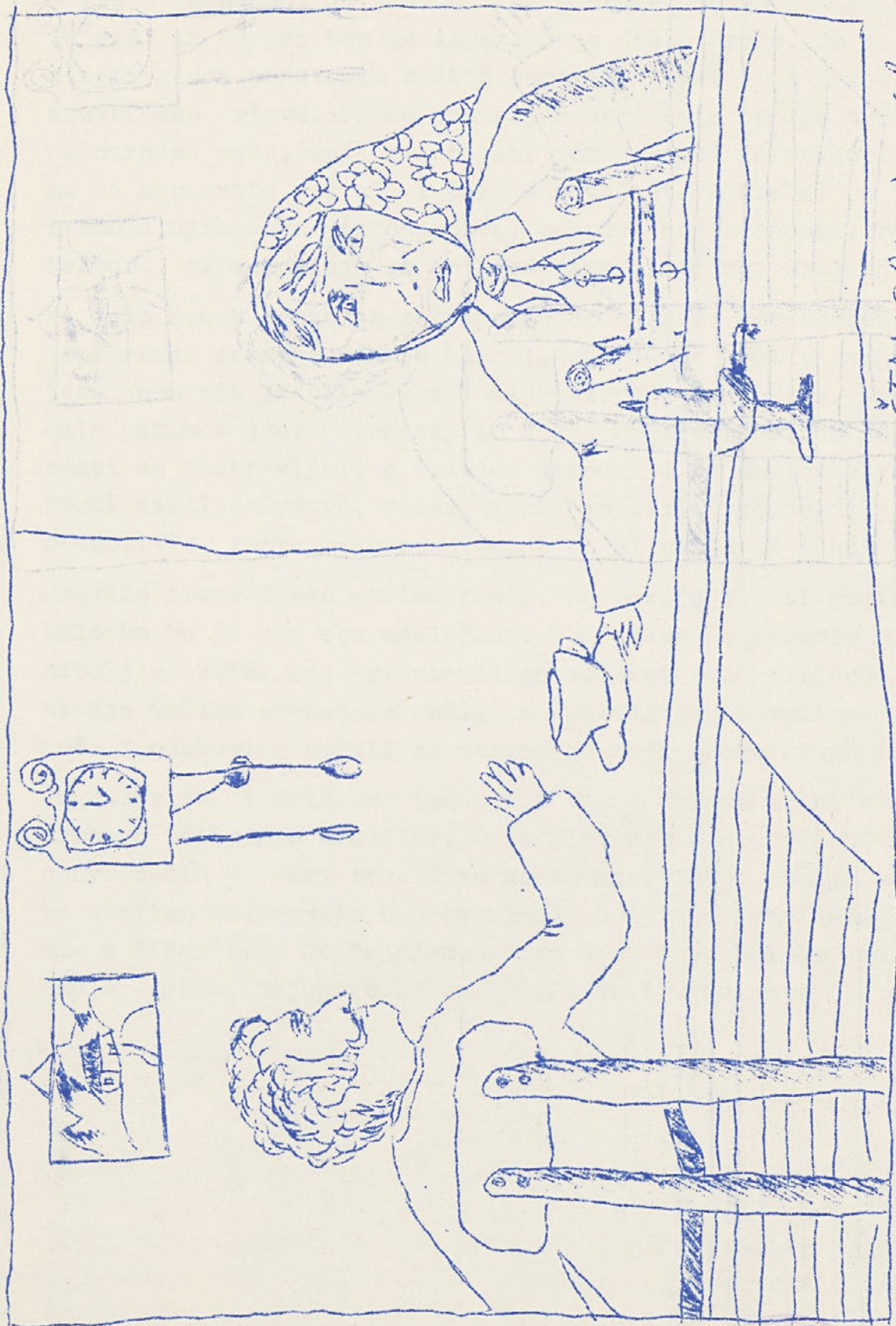
Sonja Klemenč, 8.6

Kakor vsakemu Jugoslovanu, je tudi meni jasno, da naša domovina, socialistična Jugoslavija, sloni na dveh temeljih - samoupravljanju in neuvrščeniosti. Samoupravljanje je temelj njene notranje ureditve, neuvrščeniost pa je njena usmeritev v svetu. Vsakemu od nas, ki živimo v svobodni domovini, pomeni neuvrščeniost tisto, za kar so si v zgodovini prizadevali najboljši ljudje: narodna samostojnost, svoboda, sodelovanje z vsemi izven naših meja in preziranje vseh, ki so hlapci tujim oblastnikom.

Ali ni Prežernova beseda: "Žive naj vsi narodi ..." eden izmed začetnih in sodobnih glasov človeštva, ki se izreka za svobodo in mednarodno sodelovanje na vseh kontinentih?

Neuvrščeniost je mednarodno delovanje, v katerem lahko človeštvo združuje svoje delo, pospešuje trgovino ali kako drugače sodeluje in združuje javno mnenje proti nasilnežen.

Države v svetu so poleg neuvrščeniosti razdeljene na dva bloka: zahodni in vzhodni. Oba teknujeta med seboj v oboroževanju. Če bi narazvite dežele dobile le del teh sredstev, bi lahko z zaslje pregnali lakoto ter zmanjšali bedo in boleznj. Če posebno nevarno je rožljanje z jedrskim orožjem, saj bi atomska vojna uničila vso civilizacijo. Zato je z notranjo in zunanjo politiko, katere del je tudi politika neuvrščeniosti, potrebno človeštvo za-

ŠTAMCAR D. 68

SKODELICA KAVE

gotoviti mir ter družbeni in vsesplošni napredek. Za vse države v svetu je nujno, da tudi na gospodarskem področju čim več sodelujejo in da pri tem ne izkoriščajo druga druge. To velja še zlasti glede nekaterih redkih surovin, s katerimi razpolagajo neuvrščene države. Preko ozebelj neuvrščeni vodijo tudi važna mednarodna pota, vojaški promet, morske poti in prekopi. Nasprotno pa nerazvite med njihovi tare zaostalost. Potrebni so pomoči pri razvoju njihovega gospodarstva, odpravi nepismenosti, razvoju kulture, zaposlovanju in pri družbenopolitičnem urejanju.

Za delo neuvrščeni so zelo pomembne njihove konference. Prva konferenca neuvrščeni je bila 1. septembra 1961 v Beogradu, katere pobudnik je bila Jugoslavija oziroma tov. Tito. Navzočih je bilo petinčvajset delegacij in nekaj opazovalcev. Na tej konferenci so razpravljali o pravici naroda do samoodločbe, neotakljivosti ozebelja države, rasni diskriminaciji, prepovedi jedrske oborožitve, razvoju gospodarskega sodelovanja in tehnični pomoči.

Število neuvrščeni stalno raste. Na letošnji peti konferenci v Colombu bo že nad sto udeleženk. Te države so postale nočan činitelj v svetu, saj predstavljajo več kot dve bilijardi ljudi. Niso velike ekonomske moči, predstavljajo pa veliko moralno moč. Z njihovimi načeli se strinjajo tudi mnoge druge države.

Jugoslavija si želi sodelovanja z vsi državami, ne glede na njihovo politično ureditev. O sodelovanju z neuvrščeni i ter o neuvrščeni pa meni tov. Tito naslednje: "Biti morajo sila, ki bo aktivno prispevala k ustvarjanju boljšega jutrišnjega dne vseu človečtvu. Ne bojujemo se samo za naše boljše mesto v sedanjem svetu. Bojujemo se za boljši svet v celoti!"

Vito Primožič, 8.a

SREČA

Oj to je sončen, krasen dan,
kot ni bil še nikdar,
nikdar tako veselo še
sijal ni sonca žar...

Ne, to je noč, viharna noč,
ves svet grozi teman;
le v srcu mojem dan žari,
ljubezni jasen dan.

Cankar

Nekateri dogodki so že pozabljeni, toda nekaterih se dobro spominjam.

Stara sem bila štiri leta in za rojstni dan sem dobila punčko, ki je znala peti in reči mama. Bila sem jo zelo vesela. Takoj naslednji dan sem se odločila, da jo umijem. Posadila sem jo v škaf iz plastike in vso potopila v vodo. Na glavo sem ji iztisnila skoraj polovico šampona, ji sprala lase, jo vzdignila, pogledala, toda... joj, prejoj! Lasje se ji niso več svetili, štrleli so ji na vse strani. Oči je imela obrnjene, trepalnice so se ji odlepile, iz rok in nog pa ji je kapljala voda. Žalostno sem jo gledala. Začela sem jo tresti, toda iz sebe ni dala glasu, kaj šele da bi zapela. Sedla sem na tla, jo gledala z objokanimi očmi, ker pa se mi je zdela zelo zelo grda, sem jo treščila ob tla. Bilo je res žalostno.

Toda potolažila sem se, ko mi je ~~teta~~ prinesla novo punčko. Mislila sem, da tudi ta poje in govori, toda punčka ni zapela. Vendar sem bila tudi s tako zadovoljna.

Hermina Mekuč, 7.a

Bilo je nekega deževnega dne, ko sem moral biti sam doma. Nekaj časa sem se igral, potem pa je igra postala nezanimiva. Nenadoma pa sem na omari zagledal stekleničko s črnilom.

Pisati seveda še nisem znal, poskusiti pa sem hotel, kako oče piše s to čudno stvarjo. Večkrat sem ga opazoval, ko je pisal. Zato sem to hotel storiti sedaj, ko ga ni bilo doma. Da bi mogel pisati, sem vzel pero in papir. Pero sem počasi pomakal v črnilo. Takoj se mi je naredila črna packa, potem pa je pero začelo lepo pisati. Čečkal sem in čečkal, meni pa se je zdelo, da pišem ravno tako lepo kot oče.

V tistem trenutku pa sem zaslišal, kako nekdo stopa proti vratom. Bil je oče. Hitro sem hotel pospraviti, pa sem nerodno udaril po steklenički. Nastala je velika luža, ki se je razlila po mizi. V kuhinjo je stopil oče in takoj zagledal polito črnilo. Silno se je razjezil in mi enkrat za vselej s palico po zadnji plati dopovedal, kaj smem in česa ne smem, ko sem sam doma.

S črnilom pa od tistega časa nisem pisal vse dotlej, dokler nisem začel hoditi v šolo.

Janez Čavs, 7.a

Teta, ki stanuje v oddaljenem Primorju, me je večkrat povabila k sebi. Tako se je zgodilo tudi pred nekaj leti, ko sva skupaj s sestrično preživeli pri njeni nekaj dni.

Nekega jutra sva se zbudili zelo zgodaj. Počakali sva, da je teta odšla na trg, potem pa sva brž odšli v kuhinjo. Začeli sva pospravljati posodo in pometati po tleh. Okno, ki je zaradi vetra začelo butati ob steno, sva zaprli, vendar se je pri tem zgodila nesreča. Z okna nama je padla zavesa. Zaveso sva na vso moč potiskali proti vrhu okna, da bi jo spravili spet na isto mesto, kot je bila prej. Skoraj nama je že uspelo, ko se nama je pripetila druga nesreča. Na tla nama je padla karnisa in s seboj povlekla tudi stensko uro, ki je visela zraven

okna.

"Joj, kaj bo sedaj?" sva zastokali.

Takrat so se odprla vrata. V kuhinjo je stopila teta.

"Kaj pa sta počeli?" naju je začudeno vprašala, ko sva sedeli sredi razbite ure in prelomljenega droga za zavese, in s pres-trašenimi očmi zrlili vanjo.

"Kaj se bo zgodilo?" sem se vprašala.

Naenkrat pa se je teta obrnila in dejala:

"Le kaj se držita tako čemerno? Saj se da vse popraviti."

Veselo sva ji pomagali pospraviti razbite delce in si mislili:

"Oh, kako dobro teto imava!"

Izidora Šinkovec, 7.a

Nekega dne smo se odločili, da bomo prenočili na senu. Iz se na smo oblikovali nekakšne pravokotnike in jih pokrili z rje hami in odejami. Bila je že temna noč, ko smo se odpravili na seno. Bilo me je zelo strah in sem se stisnila čisto k očku. Po lesenih stopnicah smo se povzpeli na senik in legli na sene nene postelje. Vsi smo bili zelo zaspani in v trenutku smo zas pali kot ubiti.

Zjutraj, ko sem se zbudila, sem najprej pogledala, kje sem. Čez noč sem čisto pozabila, da spim na senu. Ko sem se ozira la okrog, sem se spomnila. Pogledala sem, če še vsi spi. Ko sem pogledala očka, sem se naglas zasmejala, ker je bil na oč kovem trebuhu petelin. Zasmejala sem se tako glasno, da so se vsi zbudili. Vsak je pogledal še ves zaspan okrog sebe. Nekateri prej, nekateri pozneje so pogledali očka, ki je še vedno ležal, pa ni mogel vstati. Vsi smo se smejali, petelinu pa še mar ni bilo. Čez nekaj časa, ko smo se že do solz nasmejali, se je petelin spomnil, kako se je treba vesti, dvignil glavo in odšel.

Ta noč, posebno pa še jutro, se mi zdita najbolj zabavna, kar sem jih do sedaj preživela.

Maja Zagorc, 7.a

To se je zgodilo takrat, ko sem hodil še v tretji razred. Hodili smo po vodi. Meni je spodrsnilo in padel sem v vodo. Bil sem čisto moker. Ker ni bilo preveč toplo, sem se zelo prehladil. Šel sem k zdravniku in zvedel, da imam angino. Nisem smel ven, ampak najhuje je bilo, da sem moral ves čas ležati. Čez štirinajst dni sem bil spet zdrav. Takoj prvi dan sem šel ven in bilo je kakor prej. Preden sem zbolel, sem hotel narediti lok, a ga potem nisem mogel dokončati. K meni je prišel prijatelj in mi prinesel lok. "Na, lok sem ti prinesel," je rekel. "Tale lok si meni prinesel?"

"Ja!" mi je odgovoril in se smehljajal. "Ampak tale lok je zanič. Poglej, kakšen je. Iz bezgove palice, ki se že pri najmanjšem upogibanju zlomi. Pa vrv, ta je dobra le za krave v hlevu privezati. No, Poglej, kakšen je. Kar sam ga imej. Če pa misliš, da je dober, pa poglej!" Upognil sem lok in ga prelomil. Prijatelj ni rekel nič. Pustil je zlomljeni lok na tleh, kamor sem ga bil vrgel in s sklonjeno glavo odšel domov. Takrat mi je bilo žal, da sem to storil. Vedel sem, da sem ga hudo užalil. Mislil sem si: "Ah, nič zato. Jutri bova spet prijatelja, ali pa se mu bom opravičil." Drugi dan sem ga čakal pred hišo. "Si še jezen?" sem ga vprašal. "Ne," mi je odgovoril. Nekaj časa sva se pogovarjala o dogodku prejšnjega dne, potem pa sem ga vprašal: "Si za to, da greva popoldne nekam in napraviva loke za oba?"

"Sem!" je veselo vzkliknil. Oba sva se posmejala in odhitela vsak v svoj dom.

Rajko Sajovec, 7.a

Stopim iz trgovine. Nasproti mi prihaja drobna, stara in sključena ženica, ki nosi v rokah veliko torbo z nakupljenimi stvarmi. Mimoidoči hite, mnogi jo sploh ne opazijo. Težko se prebija med množico. Počasi pride do mene. Prepoznam to starko. Bliizu nas stanuje. Njene oči se, proseče zazrejo vame, nato pa z drhtečim glasom reče: "Bi mi hotela pomagati to odnesti domov? Tako težko je." Ko vidi, da mi ne diči preveč, pristavi: "Saj boš kaj dobila, ne bo zastonj." Ne vem, ali sem potem vzela torbo iz sočutja ali iz pohlepa po nagradi, vem le to, da sem še jaz težko zmogla težo torbe, kaj čele starka.

Prišli sva do hiše. Počasi sem stopala za starko po ozkih in strmih stopnicah. Odklenila je vrata. "No, le vstopi. Tako sem vesela, da si mi pomagala. Malo počakaj." Odide v sobo, a se kmalu vrne z drobnim jabolkom. Ponudi mi ga, jaz pa se namrdnem: "To staro in piškavo jabolko kar sami imejte, ali pa ga dajte komu drugemu, meni ni zanj." jezna odidem. Pričakovala sem kaj boljšega, ne pa to jabolko. Tedaj se spomnim matere, ki mi je vedno govorila: "Tudi četudi je darilo skromno, ga vzemi, se lepo zahvali zanj in bodi vesela, da si sploh kaj dobila."

Postalo mi je hudo. Oh, zakaj sem to storila! Po ozki stezi odidem do bližnjega gozda, ki se je ravno prebujal iz zimskotopelosti. Naberem čopek prvega pomladanskega cvetja in zopodhitim k starki. Vsa zadihana sem obstala pred vrati in trela se mi je roka, ko sem pritiskala na zvonec. Vrata so se odprla. "Oprostite... oprostite za prej, veste..., ne vem, kako naj se vam opravičim."

"Je že dobro," je dejala, med tem, ko je božala čopek s svojimi uvelimi rokami. "Vstopi malo." Nekaj časa sem še ostala in ko sem odhajala domov, ni bilo v srcu več tiste čudne tesnobe kot prej.

Barbka Štangl, 7.b

Sosedi mrmrajo,
k mam ljubco mlado
mrmrajte, nehajte,
drugače ne bo!

Ljudska

Med tednom se nisem hodila drsat, temveč le ob sobotah in nedeljah, čeprav je bila takrat največja gneča. Tako sem se tudi tisti dan odločila za drsanje, čeprav je bilo toplo in nisem bila čisto prepričana, če bo drsališče odprto.

Ko sem prišla s prijateljico na drsališče, je bilo nekaj drsalcev že na ledu. Hitro sva se preobuli in vstopili na led. Po nekaj korakih me je prijateljica pocukala za rokav: "Poglej, kako te tisti tip gleda," mi je rekla. Jaz pa njej: "Naj pa me! Briga me!"

Prijeli sva se za roke in naekrat se je pred mano nekdo pojavil na tleh. Prijateljica se je začela smejati. "Misliš, da je bil ta padec le naključje?" me je vprašala. "Ne vem," sem ji odgovorila, kajti pred nama na tleh je ležal tisti tip, ki me je prej gledal. Rekel mi je: "Zaradi tebe sem padel!" Jaz pa nazaj: "Kaj si rekel? Zaradi mene?"

"Ja, zaradi tebe!" Ker se mi ni ljubilo prepirati, sem mu rekla: "No, prav, pa zaradi mene," in pri tem s pogledom iskala prijateljico. Vendar se je ona med tem že zgubila v množici...

"Se greš drsat?" me je vprašal. "Da," sem odgovorila kratko. Prijela sva se za roki in začela sem ga opazovati. Saj je čeden, mi je sinilo v glavo. Bil je velik, vitek, z rdečo bundo in z oguljenimi kavbojkami. Imel je lepe črne lase, rahlo kodraste, ki jih tako očešujem... Vprašal me je, kako mi je ime, koliko sem stara in kam hodim v šolo. Nato se mi je predstavil še on: "Jaz sem Andrej. Star sem osemnajst let."

"Osemnajst let?" sem vprašala nejeverno, "jaz pa čele trinajst." Toplo se mi je nasmehnil, nato pa mi je rekel: "Stanujem pa v Bistrici."

"Jaz tudi," sem odgovorila. "Res? Ali bova šla potem skupaj domov?"

"Lahko," sem rekla. In res sva šla. Jaz zraven njega, visokega, ki sem mu segla komaj do brade. Vso pot sva molčala. Pred našim blokom sva se ustavila in se poslovila. Nato mi je še rekel: "Jutri ob petih pred šolo."

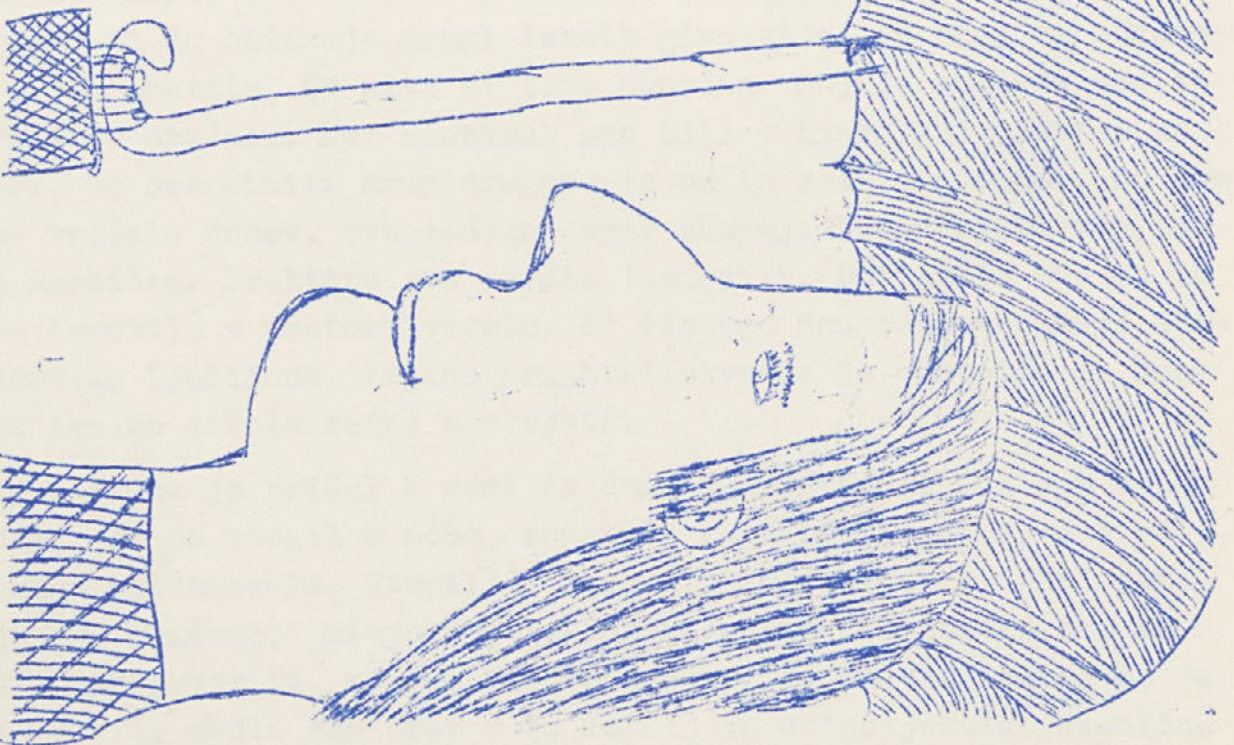
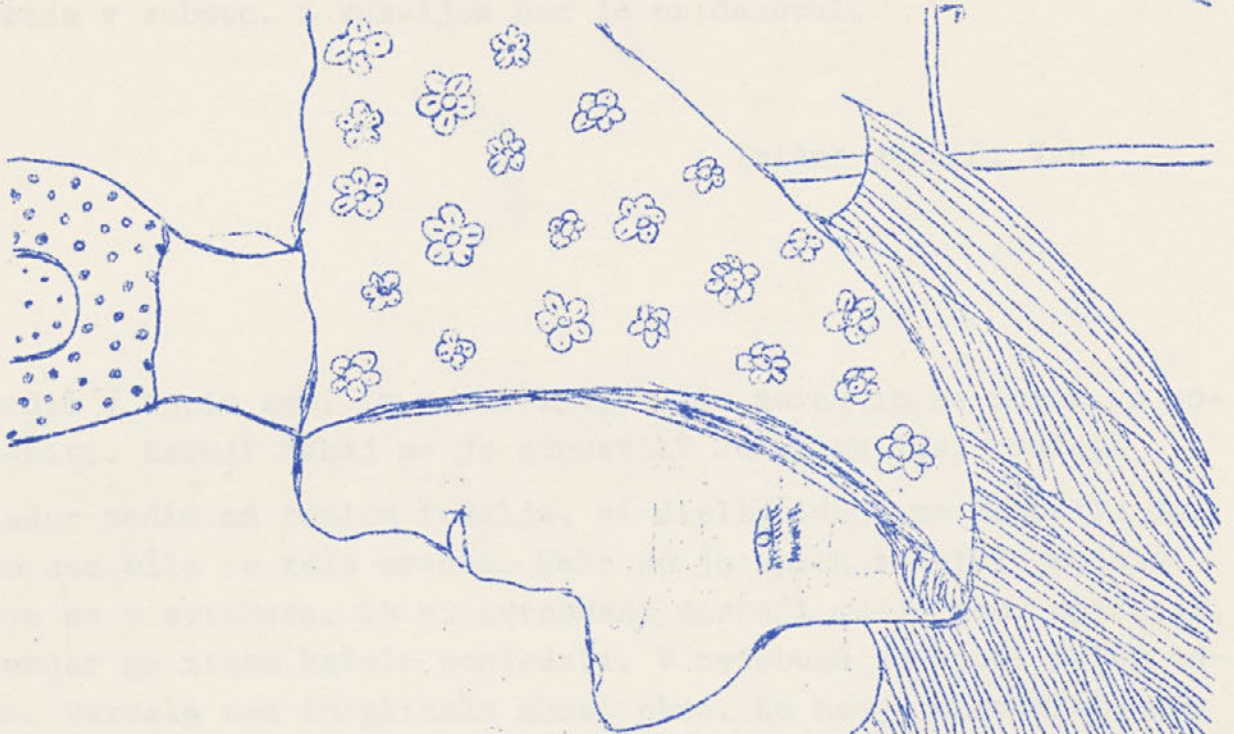
"Da," sem mu tiho odgovorila. Nato sem odšla po stopnicah domov. Ko sem ležala v postelji, sem ves čas mislila le na Andreja in zazdelo se mi je, da sem zaljubljena. Vendar, takoj sem odgnala to misel z besedami: "Kje pa! To je le prijateljstvo!" Vendar ni bilo samo prijateljstvo. V meni je prepevala samo misel na Andreja. Doma, v šoli, povsod sem mislila le nanj. Nekaj časa sva bila res srečna. Nekega dne pa sem dobila pismo, v katerem je pisalo. "Vesna, oprosti, vendar te ne morem imeti več rad, kajti imam starejšo punco kot si ti."

Samo kislo sem se nasmehnila in začela prepevati pesem: "Prva ljubezen tako se skoraj vedno konča..."

Vesna Zaletel, 7.a

Zvečer, ko je prišla mama domov, mi je povedala: "Jutri pride k nam na obisk." Zvečer sem bil nestrpen spat. Dolgo nisem zaspal. Premišljeval sem o njej. Ko se zjutraj zbudim, se hitro oblečem in odidem v kuhinjo. Tam vse pospravim in pripravim, da je vse v najlepšem redu. Čakam. Ni je še. Spet pogledam, če je vse ostalo tako. Dolgo je še ni bilo. Nazadnje le prispe. Pozdraviva se. Slečem ji plašč in ga obesim na obešalnik. Zapeljivo me pogleda in me vpraša kaj bi se igrala. Šla sva smučat. Ko sva se naveličala, sem ji rekel, da ji nekaj zaupam. Povedal sem ji, da mi je mami rekla, da sva kot dva golobčka. Ni mi mogla verjeti. Mami naju je poklicala k malici. Zunaj me je nagajivo pogledala. Rekla ni nič, ampak se je smejala. Ves dan je bila vesela. Kadar me je pogledala, se je vsakič zasmejala. Z bratom sva teknovala v skakanju. Vselej sem sko-

DEŽNÍK

LEVIČNÍK H. 56

čil dlje. Bila je zelo vesela, ker sem zmagal. Zvečer je odšla domov. Bil sem zelo razočaran. Rekla mi je potihoma, da zopet pride v soboto. Z veseljem sem jo pričakoval.

Izidor Ahačič, 7.b

Sedim v topli sobi in premišljujem. Ne morem in ne morem ga pozabiti. Zakaj? Zakaj me je zapustil? Je sploh imel razlog?

Kadar sedim na toplim fotelju, mi misli uidejo na pretekle dni, ko sem bila še zelo srečna. Kako se je sploh začelo? Srečala sva se v avtobusu. Še na avtobusni postaji me je nemo opazoval, vendar ga nisem hotela pogledati. V avtobusu je sedel poleg mene. Zardela sem in gledala skozi okno. Ko me je ogovarjal, ga sploh nisem hotela pogledati. Zdel se mi je zelo zoprni. Ker mi ni dal miru, sem mu le odgovorila. Povedal mi je, da mu je ime Dejan in da obiskuje drugi letnik gimnazije. Po krajšem pogovoru sem opazila, da niti ni tako napačen. Najina pogleda sta se večkrat srečala. Kar naenkrat smo bili v Ljubljani. Izstopila sva, se nasmehnila drug drugemu in odšla vsak svojo pot. Ko sem se vračala domov, sva sedela zopet skupaj. Pogovarjala sva se o marsičem. Prehitro sva morala izstopiti. Posloвила sva se in se izgubila v mestnem vrvežu. Od tistega dne sem pogosteje obiskovala Ljubljano. Najino prijateljstvo se je okrepilo in kmalu sva se začela redno sestajati.

Nekega dne je prišel k meni na dom, ker je vedel, da sem sama doma. Ko je stopil v sobo, sem bila zelo presenečena, saj ga nisem pričakovala. Stopil je k meni in me poljubil. "Med nama je vse končano," mi je dejal. Zajokala sem. Še preden sem mogla spregovoriti, sem ga videla med vrati. Ne vem, zakaj me je zapustil. Sedla sem prav v ta fotelj in dolgo jokala. Resnično sem ga ljubila.

Kadar ga srečam na cesti, gre mimo mene, kot da ni bilo med nama ničesar, a meni se vedno orosijo oči, kadar se spomnim.

na pretekle dni in svojo prvo ljubezen, ki ni trajala dolgo.

Tanja

Jaz. Kdo sem prav-zaprav? Neko neumno deklo - pubertetnica. Včasih se mi zdi, da sem razposajena neumnica, včasih pa se sama sebi zdim zelo romantična in pametna. Dnevnika ne pišem, čeprav se najraje izražam na papirju. Pišem dolga pisma sestrični Andreji, kateri lahko zaupam prav vse. Mati se prijemlje za glavo, ko vidi na drobno popisana pisma, ki prihajajo iz Martuljka. Tako rada imam to vas, njene prebivalce, stavbe, okolico, res, prav vse. Zdi se mi, da vsako nedeljo, ko se vrnem v Tržič, pustim tam delček sebe, delček svojega srca. Tam se je porajala tudi moja prva ljubezen.

Pričenja se lep, sončen dan. Sobota je. Sobote imam najrajši. Ozrem se skozi okno. Sneg je vso deželo spremenil v deželo sladoleda. In zdaj sonce to lepoto neusmiljeno uničuje. Oh, spomnim se, spet premišlujem. Brž se oblečem, pozajtrkujem, rečem domačim adijo in že me ni več. Smučarsko opremljena hodim po gorenjski magistrali. Kmalu prispem do majhne žičnice. Tam se počutim kot v raju. Iz shranjevalnice vzamem svoje smuči, še trenutek in on že pristopi k meni. "Zdravo!"

"Zdravo!" Že se peljeva z vlečnico proti vrhu. Živahno se pogovarjava, smejeva. Na vrhu čakata Marjan in Helena. Zmenjeni smo, da bomo skupaj smučali. Res, celo popoldne počenjamo prave vragolije na smučeh. Proti večeru se napotimo domov. Ko pridemo do glavne ceste, se poslovimo in odidemo vsak v svojo smer. Nekaj poti imava skupaj z bratrancem Marjanom. Potem se tudi on poslovil in do doma prispem sama.

Take so moje sobote, nedelje in vsi prosti dnevi. Bojim se dneva, ko žičnica ne bo obratovala, ko bo sneg skopnel. Potem bo konec teh čudovitih dni. Konec. Ampak ta dan se bliža z neustavljivo silo. Časa ni mogoče zaustaviti. Ali je to ljubezen? Ali je le naklonjenost? Ali je samo pubertetna zatrapanost? Ne vem,

toda lepo je, najlepše, kar sem kdaj doživela. Ali je prava ljubezen še lepša? Zdi se mi, da ne more biti.

Ni mi mar za večere, ko zaradi njega nisem mogla spati, za dni, ki sem jih žrtvovala zanj in za svojo vas, moj Martuljek.

Alja Robič, 7.b

Hodil sem v drugi razred. Takrat smo šli prvič na morje. Na morju sem srečal deklo. Na prvi pogled sem se zaljubil vanjo. Na morju sva navezala stike in zvedel sem, da je iz Maribora. Dopisovala sva se.

Lansko leto smo počitnice preživljali v Vrsarju. Tam sem srečal deklo, ki se mi je zdelo znano. Nekega dne sem se opogumil in stopil k nji. Prepoznala sva se. Bila je Štefka, moja prijateljica iz Maribora. Po najinem srečanju sva skupaj preživljala dneve na plaži. Imela sva dosti časa, da sva se pomenila o vsem. Celo to sem ji zaupal, da mi je všeč. Ob večerih smo odhajali na ples, tudi midva sva včasih zaplesala. Toda neki večer sem bil zelo razočaran, ker Štefke ni bilo. Pritihotapil sem se do njihove prikolice in zaslišal: "Komaj dvanajst let si stara, pa že gledaš za fanti. Za kazen jutri odpotujemo iz Vrsarja." Naslednje jutro res ni bilo več njihove prikolice. Tudi mi smo pripravili svojo prtljago in se odpravili proti domu. Štefko sem imel še dolgo časa v spominu, zasovražil pa sem njene starše, ki so pretrgali najino prvo ljubezen.

Drago Šinko, 7.b

Bil je jasen in mrzel zimski dan. Še dve nalogi, pa bom za danes končala. "Tina!" zaslišim pod balkonom. Zvezke pustim na mizi in stopim ven. Začutila sem mrzel zimski veter. Pod balko-

nom je stala Tjaša. "Greš drsat?"

"Ja, takoj." Stečem v stanovanje, stlačim zvezke v torbo in jo vržem v kot. Bom pa zvečer naredila nalogo. Iz omare potegnem pulover in si ga poveznem čez glavo. Hitro vzamem glavnik in se na grobo počesem. Nato nataknem škornje in pograbim drsalke. V naglici hitro zavpijem: "Adijo!" Enak pozdrav zaslišim iz kuhinje in že zalóputnem vhodna vrata ter stečem po stopnicah. "Ti si pa hitra."

"Aha, ampak če te ne bi bilo, bi sploh ne šla. Imaš že nalogo?"

"Ne še, pa ti?"

"Tudi ne." Med pomenkom o šoli sva prišli do drsališča. Stekla sem čez led do garderobe. Sedla sem na klop in se preobula. "Tina, si že?" me pokliče Tjaša. "Ja, že," rečem, čeprav si drugo drsalko šele zavezujem. "Tina, ne zameri, Janez je prišel pome." "Že dobro, kar pojdi. Se bom že znašla," ji odgovorim, saj vem, da se imata rada. Lahko sta srečna. Sicer jima pa privoščim. Zamišljeno zrem za njima in že izginjata v gneči ljudi. Vstanem in se oziram okrog, če bom kje zagledala kak znan obraz. Nekaj prijateljev mi pomaha in oddrsa naprej, ko se pred menoj pojavi nov tip. "Greš drsat?" me povabi. Pokimam in že me prime za roko ter odpelje v gručo, ki neutrudno drsa dalje. Tedaj ga pogledam. Saj ga sploh ne poznam. Ampak, saj ni niti tako napačen. Joj, kako ima lepe oči, čisto modre. Tudi rdeč pulover, ki ga je imel na sebi, se mu je odlično podal. Opazila sem, kako večče me je vodil med nerodneži, ki so se motali pred mano. Opazil je, da ga gledam in dejal: "Midva se pa še ne poznavata, kajne?" Odkimala sem. "Edo," se predstavi. Aha, Edo. Ime ni napačno in tudi on ne. "Tina," hitro odgovorim. "Lepo ime," pristavi. Zaradela sem in on je to opazil. "Sicer si pa tudi lužna."

"Hvala za kompliment. Od kje pa si? Domačin nisi, kajne?"

"Ne, Kranjčan sem." Med živahnim pomenkom sva pozabila, da se morava obrniti. "Hej, vidva, to je pa že preveč. Kaj nista slišala?" so se začeli kolegi kregati. Spogledala sva se, se zasmejala in se obrnila. Urno sva oddrsala dalje. "Za danes zaključujemo. Vabimo vas spet v torek," je zaključil glas iz zvočnika.

"Prideš?" me vpraša. "Pridem."

"Na svidenje, v torek," mi je stisnil roko in oddrsal. "Živio," zakličem za njim in tudi sama oddrsam proti garderobi. "Tina, pridi, tu je še prostor!" zaslišim iz ozadja prenapolnjene gar-

derobe. Tjaša mi je prihranila prostor. Vzela sem škornje in odšla do nje. "Ti, Tina! Zanima me tisti tip, s katerim si danes drsala."

"Mene tudi. Kar pusti mi ga."

"Kaj se ti ni predstavil?"

"Edo je, ampak Tjaša, prosim, ne poskušaj mi ga speljati," ji nič kaj prijazno odvrnem. "Oho, ljubosumna," me zbode. "Zakaj neki, ampak Edo ni napačen. Nasprotno, celo všeč mi je."

"Šanse, a?"

"Upam."

"Te bo počakal?"

"Ne, ni domačin. Iz Kranja je." Potem sem ji povedala, kaj vse sva se pogovarjala. Medtem sva se preobuli in odšli. Zunaj sva začutili mrzel večerni veter in vdihavali oster zrak. "Kdaj pa sta spet zmenjena?"

"Joj, si radovedna."

"Oprosti."

"Že dobro, saj te poznam. Sicer ti pa lahko povem. V torek se zopet vidiva."

Prišli sva do doma. Pozdraviva se in ona odide naprej, jaz pa domov. Ko sem stopila v toplo stanovanje, sem začutila, kako me bolijo noge. Hitro sem se slekla, umila in zlezla pod mrzlo odejo. Mrzla postelja me je zdramila, da sem vzela v roke dnevnik in zapisala: 3.II.1976 - EDO.

Tina

Moje mesto - to je siva skorja starega hrasta
in kamnite hiše - tihe priče nastanka
in temne rute na glavah naših starih mam,
težki utrujeni koraki ljudi, ki se vračajo s polja.

Moje mesto je ladja na plavi površini morja,
in poletni travniki, polni vonja in cvetja,
veseli smeh mnogih otroških lic.

Moje mesto je topla pesem svobode, ljubezni in mira.

PISANI SVET

V soboto smo šli v Kranjsko goro. Tam smo imeli cicibani tekmovanje v veleslalomu za pokal Maksimarketa. Bilo je veliko cicibanov, ki so že čakali s privezanimi startnimi številkami. Tekmovanje se je začelo ob desetih. S številko dvaindevetdeset sem vozila kot zadnja. Vrata sem prevozila brez napake v šestinštiridesetih sekundah. Ko sem pripeljala skozi cilj, so vsi rekli, da sem prva.

Ob dveh popoldne je bila razglasitev. Najprej je bilo na vrsti žrebanje nagrad. Izžrebala sem lep lesen šah in nekaj smučarskih nalepk. Nagrado smo dobili vsi cicibani, ki smo tekmovali. Po žrebanju je bila razglasitev rezultatov. Zvedela sem, da sem bila prva v svoji skupini. Dobila sem pokal in diplomo. Zelo sem bila vesela, da sem dobila toliko nagrad. Ko sem prispela domov, sem takoj povedala mami. Uspeha smo bili vsi veseli. Pokal smo postavili v stekleno omaro, da ga lahko večkrat pogledam.

Martina Dovžan, 2.a

V soboto in nedeljo je močno snežilo. Ne morem opisati veselja v zgodnjem jutru. Ko sem vstala in pogledala skozi okno, so padale z neba debele bele snežinke. Še nikoli nisem videla toliko snega. Žal je padel prepozno. Čas zimskih počitnic je prehitro minil. Otroci smo se sankali, smučali in kepali. Sedaj je učenje na prvem mestu. Če ostane kaj prostega časa, se grem sankat.

Marjetka Mejač, 2.a

Ko sem se v soboto prebudila, je bilo zunaj vse belo. Hitro sem vstala in šla k oknu. Gledala sem, kako so padale debele snežinke. Tako so bile goste, da sem komaj videla sosedovo hišo. Nekaj časa so padale debelejše, zdele so se mi kot krpice. Svoje-ga veselja nisem mogla skriti, zato sem šla na dvorišče in se povaljala po velikem kupu snega. Tudi drugi otroci so že bili zunaj. Naredili smo velikega sneženega moža. Toda brat Marko nam ga je podrl. Bila sem jezna in ga zatožila očetu. Marko je bil kaznovan, jaz pa sem se mu smejala.

Mojca Ribnikar, 2.a

Za prvi april je šel Miha na trg. Spotoma je srečal strica. Stric ga je vprašal, kdo mu je kupil tako lepe hlače. Na-mesto da bi mu odgovoril, se je Miha naredil zelo važnega in dejal: "Glej, prve vrane!" Ko je stric nekaj časa gledal in iskal z očmi vrane, se je Miha zasmejal in zaklical: "Prvi april." Stric se je razjezil, dvignil roko nad Miha in se pripravil, da bi udaril. Toda Miha se je ustrašil in zaklical: "Sultan, na pomoč!" Stric se je ustrašil, da so mu lasje skočili pokon-ci. Miha se je zasmejal, se tolkel po kolenih in zaklical: "Pr-vi april, saj sploh nimam psa!" Toda čele zdaj se je stric po-šteno razjezil, stegnil roko in tekel za Mihom. Toda Miha je bil že daleč in stric se je kmalu upehal. In tako je Miha lepo, brez črne zadnjice prišel domov.

Nataša Teran, 2.a

Med najbolj prisrčnimi živalmi so veverice. Veverica ima rjav kožušček in dolg košat rep. Veselo skače z veje na vejo, z drevesa na drevo. Hranijo se z lešniki, orchi, semenom smre-kovih storžev. Veverice živijo tudi v parkih in so v zabavo

otrokom in odraslim. Tudi doma smo imeli veverico. Ime ji je bilo Miki. Prinesel jo je dedek, ki jo je našel v gozdu z zlomljeno tačko. Hitro se je udomačila in nam bila v zabavo in veselje. Skakljala je po sadovnjaku in po dvorišču. Imeli smo jo dolgo, potem pa je poginila od starosti.

Matej Ulčnik, 2.a

Nekega dne sem šel s prijateljem po kostanj. Nekaj časa sva hodila skupaj, potem pa sva šla vsak svojo pot. Začelo se je mrščiti, sove so začele skovikati. Napolnil sem se proti domu. Pred seboj sem zagledal nekaj črnega. Prestrašil sem se. Mislil sem, da je volk. Obstal sem kot okamenel. Na srečo pa je bil le moj prijatelj in sva potem skupaj odšla proti domu.

Milan Jakovljevič, 2.b

V šoli smo se pogovarjali o prvem maju. Tudi očeta sem vprašala, kako so ga včasih praznovali. Pripovedoval mi je: "Pred osvoboditvijo naše domovine delavci niso smeli praznovati prvega maja, ker je bilo to prepovedano. Toda najpogumnejši tovarniški delavci so ga vseeno skrivaj praznovali. Tudi za prvi maj so morali delati v tovarnah. Po končanem delu pa so proslavljali svoj praznik skrivaj. Praznično so se preoblekli, nosili rdeče kravate in v gumbnicah rdeče nageljne. Po osvoboditvi pa je prvi maj postal praznik. Vasi in mesta so bila okrašena s cvetjem in zastavami, po ulicah so viseli napisi ŽIVEL 1. MAJ, DELEVCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

Zgodaj zjutraj se je oglasila budnica. Vsi tovarniški delavci in rudarji so bili na ta dan praznično oblečeni. Korakali so v paradi. Tudi pionirji so proslavljali prvi maj. Peli so delav-

ske pesni in deklamirali pesni na proslavah. Vse je bilo zelo svečano. Tako tudi že danes praznujemo prvi maj. In ne samo v naši domovini; skoraj že povsem svetu praznujejo prvi maj, praznik delovnih ljudi."

Nataša Jančič, 2.b

Z očkom sva se v petek domenila, da se bova šla v nedeljo smučat. Nisva se mogla odločiti, kam bi šla. Domenila sva se, da bova šla na vrt za hišo. V nedeljo sva se smučala tam, kjer je bila snežna odeja zadosti debela. Kmalu je posijalo sonce. Postajalo je vedno bolj vroče. Proga je postala mehkejša. Šla sem na vrh in se spustila navzdol. Nikamor ni šlo. Počakati sva morala, da je sonce zginilo za goro. Potem je proga poledenela. Potem pa sem padala, da sem raje odšla domov. Vzela sem knjigo v roke in brala. Zvečer sem gledala še televizijo. Tako sem preživela neko zimsko nedeljo.

Helena Kočir, 2.b

Atrij je zaprt vrt, ki se razprostora sredi hiše, torej je ograjen s hišo. Naš šolski atrij je lepo viden, ker je šola zasteklena. V atrij je prijeten pogled pozno jeseni, ko je še vse zeleno in zgodaj spomladi, ko v njem že cvetijo žefrančki: rumeni, beli in modri. Sredi atrija je majhen bazenček z vodo. Okolica je porasla s travo. Poleti je lepo zelena in gosta kot proproga. Ob zidu je grmovje in na sredi zimzelena drevesca. Naš atrij je resnično negovan. Za urejenost skrbi vrtnar.

Silvo Mjrt, 2.b

Moja mamica dela v trgovini Veletekstil. Tam prodaja: blago, kozmetiko, otroško perilo. Ko pride iz službe, se nič ne odpohi, ampak mora takoj na delo. Doma pošravi kuhinjo, sobo, opraviti mora še vsa ostala gospodinjska dela. Njeno delo pa se konča pozno ponoči.

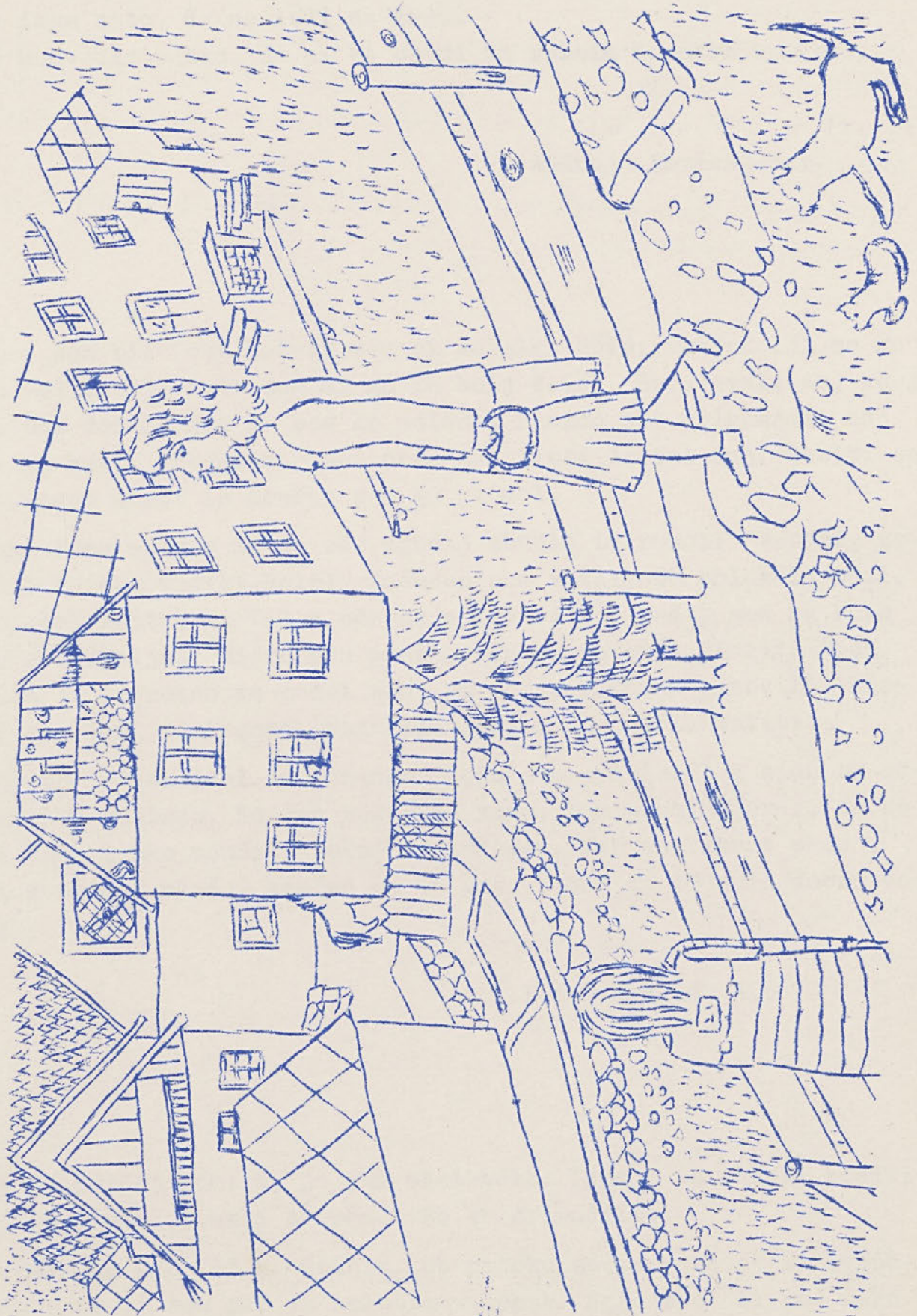
Bliža se osmi marec, dan žena. Ta dan praznujejo vse mamice in žene. Za njihovo delo se jim bomo oddolžili s šopkom cvetja in jim za dobro voljo priskočili na pomoč pri delu.

Gordana Radovančević, 2.b

"Takoj pridem!" je rekla, ko je odhajala. Odhajala je k zobozdravniku. No, sedaj je pa že eno uro ni. Toda čez eno uro imam čolo. Grem v sobo in k oknu. Pogledam po ulici, toda po njej gre samo soseda. Nudi se ji kuhat kosilo. Jaz pa čakam mamo. Ta ura se vleče kot še nikoli. Že gledam, kje so ključi in oblačim plašč, da bi ji šla naproti. Nesmem iti. Kaj, če pride mama po drugi poti? Tedaj zazvoni telefon. Bila je teta, hotela je mamo. Mame pa ni. Tedaj končno le vstopi. "Kako dolgo te ni bilo!" ji zakličen. "Spotoma sem se oglasila v trgovini." "Aha..." ji rečem. "Si me dolgo čakala? Drugič se bom potrudila, da bom hitro opravila."

Katja Robič, 3.a

Moja najljubša igrača je medvedek. Moj medvedek je rjave barve. Zelo je kosnat, zato se mu oči malo vidijo. Obločen je v srajčko, ki je bratcu Janezu že prenajhna. Hlače ima iz mojega kavbojskega krila. Naredila mu jih je mami, ko sem bila še najhna. Imam ga zelo rada. Večkrat spi z mano v postelji. Za medvedka imam posebno posteljo. Zelo je že stara. Mami mi je dala odejo

in vzglavnik. Z odejo ga pokrijem, da mu je toplo, vzglavnik pa imam zato, da ne leži na lesu.

Na medvedka pazim, da mi bo ostal za spomin na otroška leta.

Andreja Dovžan, 3.b

Star sem bil šest let in sem si zaželel kolo. Prijatelji so ga že vsi imeli, zato sem si ga še bolj želel. Spraševali so, kdaj ga bom dobil, jaz pa sem le molčal. Mamico sem priganjal, naj mi ga kupi. Nekega dne sem pričakal tisti srečni dan. Voziti se še nisem upal. Le srečen sem ga gledal.

Neke lepe sobote me je oče zgodaj zbudil in rekel: "Vstani, naučil te bom voziti kolo!" Začuden sem vstal, se oblekel, unil, pojedel zajtrk in šel z očetom na dvorišče. Sedel sem na kolo in se odpeljal. Hitro sem gonil. Oče je zavpil: "Pazi!" Toda bilo je prepozno in padel sem. To se je večkrat ponovilo. Hlače sem imel raztrgane. Nazadnje sem se le naučil voziti.

Oče me je poklical iz kuhinje. Kolo sem prislonil k zidu in odhitel v kuhinjo. Ko sem sedel za mizo, sem premišljeval, da se ni tako lahko naučiti vožnje s kolesom. Kar dostikrat padeš, si raztrgaš hlače, končno pa le gre. Sedaj ga že zelo dobro vozim.

Peter Miklič, 3.b

Ko je prišla pomlad, je vse ozelenelo. Ljudje so začeli hoditi na sprehode. Zimski zaspanci so se prebudili.

V nedeljo smo šli na Golnik. Ob potoku so se razcveteli zvončki. Nabrala sem jih in splotla v šopek. Nato smo šli pod neko goro. Tam smo nabrali telohe, resje, mačice in nekaj trobentic.

Ko sem zagledala cvetočo lesko, sem poklicala očeta. Leska je bila visoko nad nenoj. Oče je knalu prišel. Nabrala sva cvetočo lesko. Šopek, sestavljen iz zvončkov, resja, mačic, trobentic in leske, sem prijela v roke.

To cvetje je bilo namenjeno mamici, ker je ležala v postelji. Ko sem ji ga podarila, je bila vesela.

Nejka Plajbes, 3.b

Moja najljubša žival je pes.

Imel sem lepega črnega psa. Prinesla mi ga je mamica. Psiček je bil še čisto majhen, zato je puščal lužico vsepovsod za seboj. Ker je bil kuža vedno v stanovanju, se nam je smilil, zato smo ga dali mojemu bratrancu. Tam je bil prost.

Moj pes je zrastel. Morali smo ga privezati. Poiskal si je tudi družico. Velikokrat sem šel k bratrancu. Vedno sem se igral s psom. Bil je zelo prijazen. Mahal je z repon in me vedno ubogal.

Nekoč pa je pes ušel. Ves dan smo ga iskali, a zaman. Naslednjega jutra smo ga našli na vrtu. Ležal je in težko dihal. Stric je poklical živinozdravnika. Pes je bil zastrupljen. Drugi dan je poginil. Z bratrancem sva ga pokopala.

Bilo mi je zelo hudo. Bil je tako lep! Imel je skodrano črno dlako in ušesa skoraj do tal. Njegove črne oči so bile prijazne. Pod vratom pa je imel belo liso, kot bi imel bel ovratnik.

Še vedno je moja velika želja imeti psa. Upan, da se mi bo izpolnila.

Janez Rotar, 3.b

MUCEK

Mucek in nišek
se ne lovita,
cele tri dneve
že v kotu sedita.

Mucek zaspi,
a se zbudi,
malo premisli,
premišlja dva dni:

"Če niška ulovin,
koristi nobene,
če ga pustim, sline cedim.
Kaj naj storim?"

MUCKA

Mucka moja hrano išče
že cel peti dan.
Nič ne najde, zmerom strada,
joka, joka dan na dan.

Teče, teče tretji dan,
mucka lačna je, zaspana,
rada legla bi, zaspala
in kaj lepega sanjala.

PROMETNA NESREČA

Joj, joj, joj,
zgodila se je
prometna nesreča,
v njej se ranila
je Meta.

V bolnico
so jo peljali,
glavico ji obvezali.
Zdaj v postelji leži,
se za glavico drži.

Alenka Švab, 3.b

PUST

Vlekli smo ploh,
vsi so rajali po vasi,
otroci pa še sploh.

Danes mačkare vesele so,
danos, ko je čas za to.
Danes se vse veseli,
kot da nič hudega nam ni.

Boštjan Ferne, 3. r.
Vili Meglič, 3. r.
podružnična šola Lom

Bil je prvi dan v četrtem mesecu. Za vse doma je bil to navaden dan. Nisem se mogla zadržati. Nekoga sem hotela presenetiti. Naletela sem ravno na mamo: "Poglej, pajek je v kotu!" Mama se ni obotavljala in tudi prepričala se ni. Prijela je za omelo. Še preden je mogla ugotoviti, da pajka sploh ni, sem že zavpila: "Prvi april!" Mama me je pogledala in se nasmejala.

Marija Meglič, 3. r.
podružnična šola Lom

Nekega večera sem se opravil v posteljo. Bilo mi je zelo vroče, zato sem zlezal k oknu. Bila je lepa jasna noč. Pogledam še nalo k drvarnici in opazim dve drobni lučki, ki sta odkorakali noter kar skozi zaprta vrata. Stresel sem se in se odmaknil za zaveso. Potem pa je nekaj strašno počilo. Bum, ban, bon! V nojih ušesih je kar odnevalo. Kar s stola sem skočil v posteljo. Iskal sem odejo, ki je bila čisto nekje na drugem koncu. Hitel sem, da ne nebi kaj zagrabilo.

Drugi dan sem šel v drvarnico in opazil sem, da so bile trske

razmetane. Nato pa še zagledam muca, ki se je veselo sprehajal po dvorišču. Ugotovil sem, da je naš muc ponoči moral poditi kakšno miško.

Danjan Bučinel, 4.a

Nekega večera sem šla pozno spat. Bila sem še prenaejhna, da bi prižgala luč.

Šla sem proti postelji, ko sem za sabo zagledala neko postavo. Za hip mi je zastal dih, srce mi je začelo biti hitroje. Postalo mi je vroče. Zaklicati nisem mogla, ker me je v grlu kar tiščalo. Nisem vedela, ali naj grem nazaj v kuhinjo ali naj skočim v posteljo. Tedaj sem se ojunačila in skočila v posteljo. Bilo me je tako strah, da še izpod odeje nisem upala pogledati. Čez nekaj časa je nekdo prišel v sobo in nekaj godrnjal. Misli-la sem, da je to tista postava. Še bolj se mi je skrčilo srce in v hipu sem bila vsa premočena, kot da bi stala na dežju. Tisto godrnjanje je utihnilo. Nekaj časa sem še bedela, nato pa sem zaspala. V spanju sem kričala, ker se mi je sanjalo, da me bo tista postava zdaj zdaj požrla.

Zjutraj me je brat očtel, ker tudi on zaradi nene ni mogel spati.

Anka Knific, 4.a

Nekega večera me je mati poslala v klet po krompir. Stopala sem počasi in gledala, da ne kakšen duh ne bi zagrabil. Sestra in brat sta vedela, kako me je rado strah. Ko sem nakladala krompir v košaro, sem zagledala dve senci. Stisnila sem se v kot in začela kričati in klicati mamo. Lasje so se mi začeli ježiti in srh me je sproletaval. Brat je mislil, da bom od strahu unrla in je raje prižgal luč. Zagledala sem sestro in brata,

ki sta se začela na vsa usta smejati. Jaz pa sem vzela košaro in stekla po stopnicah. Vse sem povedala nani. Mama pa je rekla, da morata za kazen onadva hoditi po krompir.

Tudi jaz sem jih hotela prestrašiti, toda to mi ni nikoli uspelo.

Anči Markič, 4.a

Nekoč sem šel z nojo sosedo na drsališče za Virjen. Gledal sem ljudi. Kmalu sem se tega naveličal. Zmračilo se je. Odšel sem donov. Šel sem po tenni ozki ulici. Ko sem prišel do vodnjaka, sem pred seboj zagledal neko postavo v tenni obleki. Bil je neki Jure. S pištolo na vodo me je počkropil. Ves prestrašen sem izjecljal pozdrav in nato stekel donov. Med potjo sem se še enkrat ozrl. Tekel sem kakor preplačena žival. Ustavil sem se šele, ko sem prišel do našega bloka. Hitro sem jo ucvril po stopnicah navzgor.

Ko sem prišel v stanovanje, me je nani vprašala, zakaj sem po obrazu noker. Povedal sem ji vso zgodbo. Ona pa se je le smejala.

Iztok Neme, 4.a

Nekega dne je prišel k nam bratranec, ki je dve leti mlajši od mene. Sprva sva se lepo razumela, potem pa je začel ščipati. Šla sem v svojo sobo brat knjigo. Nisen prebrala niti dve vrsti, ko je pridirjal v sobo in me začel zmerjati. Rekla sem, da naj gre ven, drugače bo joj. Ker sem ga malo grdo pogledala, mi je rekel škilasti lev. Potem sem ga lovila in ga kmalu uje-la. Začela sem ga boksati. Prav kislo se je držal. Sedaj mi nikoli več ne reče škilasti lev, ampak kaj drugega, hujšega, ker ve, da ga ne moren ujeti.

Andreja Krabonja, 4.a

Med bivanjem na Zelenici so nas obiskali tudi graničarji, ki čuvajo naše meje. Z njimi je prišel tudi komandant karavle. Pri-povedoval nam je o življenju graničarjev. Povedal nam je tudi, kakšne so njihove dolžnosti, in nam razkazal orožje. Skoraj vsi smo mu postavili nekaj vprašanj. Bil je zelo prijazen. Čeprav je govoril srbsko, smo ga razumeli.

Poten so pokosili in odšli. Gledali smo za njimi in se še večkrat spomnili nanje.

Anka Rozman, 4.a

Pred nekaj tedni sva se z Alenko odpravili na avtobusno postajo. Prišlo je še nekaj učencev, ki teknujejo za veselo šolo. Sedli smo v avtobus in se odpeljali. Kmalu smo bili v Križah. Šli smo v šolo. Posedli smo se v sobi, v kateri inajo likovni in glasbeni pouk. Vanjo so prišli še učenci iz drugih dveh šol. Učenci tretjih, četrtih in petih razredov smo odšli v drugo sobo. Dveh učencev še ni bilo. A kmalu ju je tovaričica pripeljala. Dobili smo vprašalnike. Začeli smo reševati vprašanja. Hitro rešim in oddam. Vprašanja niso bila težka. Tudi drugi učenci so že vse rešili. Šli smo v jedilnico, dobili smo čaj in pecivo. Nato gremo na razglasitev v razred. Sprašujen se, kdo bo občinski prvak za četrti razred. Today zaslišim glas: "Občinski prvak za četrti razred je Daša Tomazin." Vsa vesela grem po diplomo in značko. Nato gremo domov. Na postaji v Tržiču se spomnim, da sem v Križah pozabila copate. Toda to mi ne kviri veselja. "Jih bova že šla iskat z očetom!" si mislim.

Daša Tomazin, 4.a

Moja babica živi v Preknurju, v kraju Zenkovci. Njena domačija je stara in propadla. Poleg hiše ima še shrambo za seno in žitarice. Ima tudi hlev in svinjak. V hlevu ima pet krav in dve mladi teleti. Piščanci in kokoši imajo svoj dom v kurniku nad svinjakom. Okoli hiše raste trta. Pred hišo je studenec.

Stara je triinsedemdeset let. Ima črnorjave lase, raskave roke in lep obraz ter nasmejane oči in usta. Je velika. Nosi črno ruto. Mož ji je zbolel. Umrl je, ko je bil star šestinpetdeset let. Po srcu je zelo zelo dobra. Kadar nina kaj početi in je prosta, vzame v roke staro knjigo in jo dolgo bere. Včasih tudi pleče.

Če bi mi babica umrla, bi bila potrta in hudo bi me prizadelo. Ona ima rada mene, jaz pa njo.

Vesna Florjanič, 4.b

Vrt se je pričel prebujati. Ves sneg je že skopnel zaradi sonca. Okoli vrta je že zazelenela trava. Pognale so sponladanske cvetice.

Ljudje se odpravljajo na vrtove. Tam najprej natrosijo gnoj in prelopatajo zemljo. Potem naredijo gredice in začnejo sejati. Tudi toplo sonce je pričelo nočneje greti in nebo se vse bolj jasni.

Silvana Prigožič, 4. r.
podružnična šola Lon

Prvi sončni žarki so že posijali v mojo sobo in se mi poigrali na obrazu. Bili so kot nadležne muhe. Zbudili so me. Saj res, danes je prvi maj. In kako lep dan je. Sonce sije, ptički žvrgolijo. Škoda bi bilo danes ostati doma. Predlagam materi, da

bi šli kam na izlet. Mati je pritrčila noji misli. Odpravili smo se. Peljali smo se k prijateljen. Ihanjo lepo hišo in lep vrt. Starši in prijatelji so se pogovarjali. Jaz pa sem se odločila, da pojdem na vrt. Kaj bi tičala notri! Inajo prelepe rože. Občudovala sem jih in se predajala čudovitim vonjem. Po vrtu se je podil pes Muri. Njegovo lajanje je bliščala miška in preplašeno pogledala iz luknjice. Urno je zbežala po travi med rože. Pes Muri pa za njo. Tedaj prideta na vrt Irma in Boris. Irma vidi, da Muri uničuje rože. Vzklikne in ga zapodi. Muri se užaljeno potuhne v travi. Irma ne vpraša, če hočem šopek rož. Veselo sem prikimala. Nabrala mi je šopek tulipanov. Sprehajali sva se po vrtu in si pripovedovali vesele in smešne zgodbe. Prekmalu je minil ta lep dan. Morali smo se posloviti. Šopek sem dala v vazo in doma me je spominjal na ta čudoviti dan. Legla sem v posteljo in mislila na naslednji dan. Med prenišljevanjem me je uspavala točna noč in kmalu sem se potopila v sladke sanje. To je bil moj najlepši cvetni naj.

Jasmina Hadaš, 5.b

Nekega lepega sončnega dne sva se z bratom napotila v gozd. Hotela sva poiskati drugi izvir našega hudournika.

Že nekaj časa sva hodila ob praznem hudourniku. Naenkrat zaslišiva šum. Mislila sva, da se je sprožil plaz. Zelo sva se prestrašila. Brž sva stekla stran. Zagledal sem žolno, ki je kljuvala v drevo in povzročala šum. Zaslišala naju je in odletela. Z bratom sva ji sledila. Ker je prehitro letela, nana je kmalu izginila izpred oči.

Hotela sva naprej, toda poti nisva našla. Nekaj časa sva potiskala, ker pa je nisva našla, sva se odločila, da greva kar na slepo. Prehodila sva kakih sto metrov in zagledala veliko votlino. S seboj sva imela baterijo in stopila sva v temo. Prižgala sva baterijo in odšla naprej po votlini. Enkrat sem posvetil proti izhodu. Brat je stekel nazaj, jaz pa ga v strašni temi niso opazil in sem pot nadaljeval sam. Votlina se je

začela ožiti. Bil sem že precej daleč od izhoda. Obrnil sem se. Baterija je začela pešati. Začel sem teči. Luč je ugasnila. Ostal sem v temi. Okrog mene je bilo vse tiho. Tedaj sem se prvič zbal podzhlja. Bilo me je zelo strah, tako da sem zaprl oči. Ko sem jih spet odprl, sem v vsakem kotu videl strahove, ki so se mi posmehovali. Taval sem po jami sem in tja. Ustavil sem se ob steni. Ob njej sem hodil naprej. Začutil sem oster ovinek in zaslišal žuborenje vode. Postajalo je vse svetleje. Veselil sem se že, da grem proti izhodu. Toda zagledal sem luknjo v stropu, skozi katero je prihajala svetloba. Poskusil sem zlesti skozi njo, vendar je bila previsoka. Ni mi ostalo drugega, kot da grem naprej. Jama se je širila. Tudi svetleje je postajalo. Končno sem stopil iz jame. Toda nisem bil tam, kjer sem vstopil. Poklical sem brata. Oglasil se je. Ko sem hitel proti njemu, sem zagledal pot. Brat je takoj pritekel k meni. Brž sva pospravila in odšla domov.

Na kakšno "raziskovanje" se bom še odpravil, toda po jamah ne bom lazil nikoli več.

Marko Meglič, 5.b

Proti večeru se zagnili nebo temni oblaki. Grozeče so se podili po nebu od juga proti severu. Hitro se je temnilo, včas je nekajkrat nočno potegnil veter, da se je drevje pripogibalo. Zračilo se je. Menadona je preskal to grozečo temno tičino kačast blisk, kateremu je sledil nočan gron, da se je kar stroslo. Otroci smo stekli v hišo in posedli na klopi vsi nemirni in prestrašeni. Nekajkrat je še nočno zagrmelo in se sabliskalo, tako da si v trenutku skozi okno lahko videl vso pokrajino, četudi je bila že tema. Od strahu sem kar nižala. Naenkrat se je vtil nočan dež. Lilo je celo uro. Počasi se je gromenje oddaljevalo in bliskanje je ponchavalo. Stopili smo iz hiše. Pred nami se je pojavil pošasten prizor. Preko vsega polja so se valile velike vodne gnote. To ni bilo več polje, bila je ena sama široka reka, ki je požirala in odnašala celoletno delo naših

rok. Nikjer ni bilo videti kopnega. Kamor sem se ozrla, povsod so se iz tone izvijale počastne sence valujoče vode. Kar stisnilo me je pri srcu, zato sem brž stekla nazaj v hišo.

Mira Prinožič, 5.b

Prijateljica se je poslavljala od mene. "No, adijo!"
"Izidora, poslušaj! Nekdo gre po stopnicah!" in sem se naslonila na vrata, da bi laže slišala. "Pa res!" je rekla Izidora.
"Gotovo gre Bojana s prijateljicami." Izidora me je prijela za rokav, ne potegnila k sebi ter rekla: "Poslušaj, kaj se pogovarjajo!" Slišali sva glasove. "Le kaj govorijo?"
"Tiho bodi, no!"
"Bojana, jutri ob osmih gremo v kino," je rekel tanek glas. "Lidija, ne bi šle raje kam drugam... Mogoče v disko."
"Ne, jaz ne grem tja, saj veste, noji starši," je tarnala Sonja.
"Ven, ven, kako je. No starši, fant!"
"Nehajta!" je rekla Bojana in prijela za kljuko na vratih. Razšle so se. Bojana je vstopila in me prav počteno udarila z vrati. Za to prisluškovanje sem dobila kazen - buško v navričnih barvah.

Erna Pančur, 7.a

"Je že šla. Zdaj poiščen njen dnevnik," reče Tomaž in se po prstih prikrade v Tatjanino sobo.
Naša Tatjana je prav skrivnostna. Piše dnevnik, a drugi tega ne vedo. Svoj dnevnik piše vedno takrat, ko ni nikogar doma. A jaz sem vseeno odkril, da piše dnevnik. Pred mano se ne da nič skriti.
Nekega dne sem v Tatjanini sobi opazil zvezek z naslovom DNEVNIK.

Ogledati si ga nisem mogel, ker je Tatjana takoj prihitela v sobo. Nekega dne se mi je posrečilo, da sem v miru pregledal njen dnevnik. Toda bil je popolnoma prazen. Strašno sem bil razočaran, ker sem pričakoval, da bom odkril Tatjanine skrivnosti. Mogoče bom pa drugič imel več sreče.

Karmen Erimožič, 7.a

30. december, 1971

Bil sem pri stari mami. Ta dan sem težko čakal, kajti klali smo prašiča. Zjutraj me bratranec zbudi in pravi: "Vstani, da bomo lahko klali!" Takoj sem vstal in se napravil. Doma mi je mami naročila, da moram držati prašiča za rep, mu ga odrezati in ga prinesiti njej. Jaz te šale nisem razumel in sem to vzel resno. Prav zaradi tega sem vzel žepni nožiček s sabo. Prišla sva do prašiča, ki je bil že pripravljen za zakol. Pripravil sem nožiček, ga hotel prijeti za rep, a sem se ustrašil, ker je odskočil. Vsi so mi prigovarjali: "Kar primi ga, drugače ne boš zaslužil klobas, pa še repa ne boš dobil." Pogumno sem stopil k prašiču ter ga prijel za rep. Naenkrat prašič poskoči, jaz pa tudi. Ostali so se smejali, jaz pa bi najraje zajokal. Ko je bil prašič že mrtev, sem mu odrezal rep. Ponosno sem ga odnesel domov in mana je bila vesela, ker sem držal obljubo.

Rajko Sajovec, 7.a

Bilo je poletje. Otroci so se vračali z morja, bili so nanreč v koloniji. Starši so jih čakali na avtobusni postaji in bili že kar nestrpni, ker avtobusa dolgo časa ni bilo. Končno je le pripeljal. Otroci so poskakali iz avtobusa. Snidenje je bilo zelo prisrčno.

Vsi so že odšli, le najhna deklica je še stala na postaji. Stopila sem k njej in jo vprašala, zakaj ne gre domov. S solzami v očeh mi je odgovorila: "Nihče ni prišel pome. Očka in mamica imata verjetno preveč dela."

"Nikar ne jokaj. Čez nekaj minut bosta tukaj, boš videla," sem jo skušala potolažiti. Nehala je jokati, jaz pa sem jo vprašala: "Sedaj, ko takole čakaš mamico in očka, mi lahko poveš, kako je bilo na morju. Ali ti je bilo všeč?"

"O, zelo mi je bilo všeč. Najbolj so mi bile všeč takooo velike ladje, ki so vsak dan plule mimo." In z rokami je pokazala, kako velike so bile ladje, potem pa je nadaljevala: "Tudi kopali smo se veliko. Veš, jaz sem se naučila plavati brez obroča," je ponosno povedala. "Ali ti je bilo še kaj drugega všeč?"

"O, ja. Tudi skakala sem in Tinka pa Mojca tudi. Ti ne veš, kako je morje zapljuskalo, kadar smo ne tri skočile v vodo. Skakale smo vse tri naenkrat in se držale za roke." Ravno, ko se je deklica najbolj vživela v pripovedovanje, sta za nojim hrbtom obstala dva človeka. Deklica je srečna vzkliknila: "Mamica, očka!" Več ni mogla reči, ker se je že stisnila k mamici.

Maja Zagorc, 7.a

Vsak človek ima svoje skrivnosti, pa naj bo odrasel ali pa še otrok. Nisem vedela, komu naj jih zaupam. Nekoč sem se spomnila na dnevnik. Kupila sem zvezek, napisala naslovno stran in vanj začela beležiti svoje težave. Bilo mi je laže. Spravila sem ga... ah, raje ne poven, naj ostane to moja skrivnost. Ob pustih dnevih vzanem dnevnik iz skrivališča in začnem prebirati vrstico za vrstico, list za lističem. Kjer mi roka odpre zvezek, tam pričnem.

13. februar

Ta dan je žalosten. Iz službe je prišla mami in povedala, da je v bolnišnici umrl stari oče. Ne vem, kaj mi je bilo, vrgla sem se na posteljo in začela jokati. Nihče ni vedel, kakšni neutolažljivi občutki so se zgrinjali v meni. Rada sem imela

starega očeta in bilo mi je res hudo. Ta dan nisen šla v šolo. Tudi mami so cel dan po obrazu polzele grenke solze. Naslednji dan je bil pogreb. Nisen in nisen se mogla zbrati, tudi v šoli sem popustila.

Odpren nekje na sredi.

9. julij

Prijateljica mi je povedala, da gre v Nemčijo. Nisen mogla verjeti. Zapušča me najboljša prijateljica. Najino slovo je bilo kratko. Segli sva si v roke in si pogledali v oči. Iz ust nisen spravila več kot to: "Dobro se imej. Pa piši kaj!"

Listan naprej. Zopet žalostna novica.

5. marec

Pisali smo matematično šolsko nalogo. Priznam, nisen se učila, temu primerno sem dobila tudi oceno. Nezačudno! Kar vroče mi je postalo, ko ne je učitelj poklical. Na poti iz šole sem ves čas premišljevala, kako naj se izgovorim doma. Vedela sem, kaj ne čaka. Vpraševala sem se, ali naj se naredim bolno ali pa naj kar po pravici povem. Nepošteno bi bilo, če bi se lagala, ali pa bi bila namišljeno bolna. Mami bi bila v skrbeh, nazadnje bi me poslala še k zdravniku. "Dekle, pamet v roke! Povej po pravici! Učila bi se, zdaj pa inaš!" sem si rekla. Kmalu je mami prišla iz službe. Obotavljala sem se: "Veš, pisali smo matematično. Nisen znala. Dobila sem nezačudno." Videla sem, da je bila žalostna. "Popravi! Uči se, kakor veš in znaš!"

14. marec

Na obisk je prišla prijateljica. Odšli sva v dnevno sobo. Bila sem jezna, še sama nisen vedela zakaj. Prijateljica je začela prepir. Nadrla sem jo, ona pa mene. Nisen ji ostala dolžna. Še isti hip sem tiste besede obžalovala. Vem, da bo povedala svoji mami. Potem bo pa spet joj. Ozmerjana bom. Ampak, saj nisen jaz začela. Zato si pa starejša bodo spet rekli. Malo več pameti bi pa že morala imeti. Vendar se je vse lepo izteklo. "Za danes imam branja dovolj," sem si rekla in zaprla dnevnik.

Bila je sobota. Ker sem bil sam doma, sem povabil nekaj prijateljev. Pekli bi palačinke. Ura je bila okrog dvanajstih in že je vse dišalo po palačinkah. Vnel se je prepir, ali bomo jedli namazané palačinke z marmelado ali brez nje. Ko smo jih prav vneto jedli, je zazvonil zvonec. Prestrašili smo se, da nista že očka in mamica. Odpret gren. Pred vrati je stal poštar in mi izročil priporočeno pismo. Stopil sem v kuhinjo in dejal nasmejan: "Le brez skrbi nadaljujmo!" In kupček s palačinkami se je manjšal. Kazalec se je bližal drugi uri. Hoteli smo spuščati jadralni avion, pa mu je bilo treba zlepiti še krila. Skočil sem po lepilo, da bi ga s skupnini nočni popravili. Toda lepilo se mi je razlilo po omarici. Ustrašil sem se in se nisem nogel premakniti z mesta. Zdelo se mi je, da se kazalec še hitreje prenika. Zazvonilo je. Goran, Miran in Dušan so stali v predsobi. Mamica je vstopila in me začudeno pogledala. Ostali so jo med tem popihali, ker jih je bilo strah. Jaz pa zaradi politega lepila nisem smel na dvorišče.

Večkrat se spomin tega dne in pomislim na pregovor: kadar mačke ni doma, niši plešejo.

Dušan Koprivnik, 7.b

Ko sem bila stara šest let, sem že pasla krave. Kot vsen drugin, so tudi meni zelo rade uhajale. Ker nismo imeli kaj delati, smo se šli skrivat. V igro smo se tako zatopili, da nismo vedeli, kdaj je čas tako hitro minil. Ura je bila sedem. Krave so se kar same približevale poti, ki je vodila domov. Pričeli smo jih šteti. Tri so manjkale. Čigave neki manjkajo? Seveda, noje. Zelo sem se prestrašila. Kje naj jih iščem? Vsi pastirji so molčali. Stennilo se je. Krave so odgnali domov. Sama sem ostala. V mraku med grničevjem. Kličen in kličen. Krav ni. Ne slišim ne zvoncev ne nukanja. Strah me postaja. Približujem se zaraščeni stezi. S strahom odnikam veje grmovja. Toda krav ne najdem. Odidem proti domu. Kar bo, pa bo. Trda tema je že. Razločim le veje in debla. Za sabo zaslišim korake. Ne ozrem se. Bojim se. Kaj, če ne

zgrabi? Vedno hitreje hodi. "Me že drži," a me je le veja oplazila. Pospešim korak. Pred sabo že vidim vas. Kmalu sem doma. Skoraj ne upam vstopiti. Pogledan najprej v hlev. Vse tri krave so v hlevu. Oddahnem se in ne čutim več strahu, da bi me kdo lovil. Naslednje dni smo bolj pazili na krave. Le redko so nam ušle. In še to samo takrat, kadar smo se zatopili v igro. Tisti večer pa me je bilo strah, čeprav vsi pravijo, da strahov ni.

Vida Perne, 7.b

NAŠ ČAS IN PRIHODNOST

Naš pionirski odred je ob krajevnem prazniku proslavil deseto obletnico srečanj s partizanskimi kurirji in pokrovitelji. V avli šole smo odkrili spominsko ploščo, ki nas bo spominjala na ta dan in 30. obletnico osvoboditve. Ob tej priliki smo se pobratili s pionirji iz Planine pri Postojni. Pesnica in pisateljica Neža Maurer pa je delila nagrade za naloge, ki smo jih pisali na temo: Srečanja s kurirji in pokrovitelji.

Novo leto nam je prineslo veliko presenečenje. Na pobudo Elektrotehne iz Ljubljane nas je obiskal dedek Mraz. Novoletno razpoloženje je bilo popolno ob igrici Snežna kraljica in Veselen toboganu v izvedbi učencev iz Medvod. Nastopil je tudi tamburaški ansambel iz Bežigrada. Po končanem programu so nas obdarili s praktičnimi darili.

Pionirji iz Lona se zahvaljujejo: Elektrotehni, Tobaku, Terniki, Iaki, Šport oprehi, igralcem in vsem partizanskim kurirjem.

Pionirski odred G-34
Lon pod Storžičem

V začetku letošnjega šolskega leta je bilo naše mesto določeno, da bo sprejelo pionirje dopisnike na VII. srečanju in jih seznanilo s svojo zgodovino in delom vseh treh šol v občini. 18. oktobra so si gostje ogledali tovarno Feko, BPT, muzej, staro Kurnikovo hišo in spononik NOB. Tudi jaz sem bila povabljena tega dne popoldne v Bistrico. V Bračičevi šoli smo se razdelili po skupinah in se pogovarjali z uredniki raznih časopisov in znanimi pisatelji: z Elo Peroci, Nežo Maurer, Jožetom Šmitom in še nekaterimi drugimi. Naslednji dan je bila na naši šoli razstava pionirskih šolskih glasil. Podeljene so bile tudi nagrade najboljšim uredniškim odborom. Po končani prireditvi smo se z avtobusi odpeljali proti Ljubelju. Ogledali smo si spono-

nik internirancem in ostanke taborišča, ki so pokriti z jesenskim listjem v tisočerih barvah nemo pričali o grozotah, ki so se tam dogajale med vojno. Čas je hitro minil in odpeljali smo se zopet proti domu, gostje pa v Križe na kosilo. Srečanje je bilo prijetno. Spoznala sem nekaj novih prijateljev in si želim, da bi bilo takih srečanj še več.

Ksenija Zaplotnik, 6.a

VII. srečanje pionirjev dopisnikov je bilo letos v našem mestu. Zelo smo se razveselili ob tej novici. Spoznali smo veliko novih prijateljev, ki jih nučijo prav take težave kot nas. Razkazali smo jim mesto, a oni so nam skušali povedati in opisati svoje kraje. Ker pa je naše mesto najhno, nismo imeli možnosti sprejeti toliko gostov. Šole so priskočile na pomoč. Učenci smo z veseljem sprejeli goste in jim ponudili našo gostoljubnost. Tudi pri nas doma smo vzeli enega. V soboto ob 13. uri je bilo zborna mesto gostiteljev in pionirjev dopisnikov na Bračičevi šoli. Dopisniki so kmalu prispeli. Med nami je vladala napetost. Vsak je preničljeval, kakšen bo njegov prijatelj, ki ru ga bodo dodelili. Po dolgem čakanju so mi dodelili deklico Beni iz Črnuč. Hodi v osmi razred. Nato sva odšli domov. Med nami je na začetku vladala nekakšna napetost, ki pa se je kmalu pretrgala ob sproščeni pogovoru. Čas je hitel. Počasi sva se odpravili v Tržič, saj sva morali biti ob 15. uri v paviljonu NOB. Imela sem namen oditi domov, toda vseeno sem ostala in si ogledala film ter dve risanki. Sledil je pohod po Tržiču, ogled Kurnikove hiše in tržičkega muzeja. Bilo je hladno, toda mi smo s svojimi prijatelji veselo hodili po mestu in jim ponosno razkazovali znamenite reči, ki so se obdržale še do danes. Pravijo, da je Tržič stara luknja, ki jo okoli in okoli obdajajo gore. To je res. Toda mi smo nanj ponosni.

Vrnili smo se na Bračičevo šolo, kjer so imeli dopisniki tiskovno konferenco. Tudi tja sem odšla z njo. Sodelovali sva pri Pionirskem listu. Njihovi predstavniki so spodbujali mlade do-

pisnike, da bi še v večjem številu pošiljali svoje prispevke v njihov list. Bilo je živahno, saj ni manjkalo snega. Tu je bil še tov. Kos, znani humorist in risar v Pionirskem listu.

V nedeljo zjutraj pa smo imeli na naši šoli kratek kulturni program. Po programu pa je ostalo samo še slovo od prijateljev, ki smo jih spoznali čisto po naključju. Vsako slovo je težko. Tako je bilo tudi z menoj in prijateljico. Bilo nama je hudo, ker sva se morali tako hitro posloviti. Močan stisk roke in nasneh naju je ločil za vedno.

Iz roda v rod mladi iščeno pot za lepšim in boljšim življenjem. "Na mladini svet sloni," pravijo stari ljudje. Kadar se združijo mladi, je vedno veselo.

Ajka Bečlagič, 8.b

Mesto Tržič je bilo 18. in 19. oktobra gostitelj VII. srečanja pionirjev dopisnikov iz Slovenije. Po prihodu in pozdravu na osnovni šoli v Bistrici smo odpeljali na domove svoje goste, kjer so odložili prtljago. Popoldne smo si ogledali mesto in njegove znamenitosti.

Zvečer so imeli tiskovno konferenco, kjer so dobili tudi hranilnike, prospekte Tržiča itd.

Po večerji smo skušali "vanajstletni mariborski odličnjakinji, zgovorni Kseniji povedati nekaj o našem kraju in mestu, o sebi in učenju, ker pa jo je zanimalo veliko stvari, smo se pogovarjali dolgo v noč. Tudi ona nam je predstavila svoje mesto, pripovedovala o domačih, kot bi se poznali že dolgo časa. Drugo jutro smo odšli na našo šolo, si ogledali razstavo šolskih glasil, prisostvovali kulturnemu programu. Najbolj navdušena je bila nad plesom folklorne skupine Karavanke. Nato so se odpeljali na Ljubelj, kjer so si ogledali spomenik žrtvam in nekdanje koncentracijsko taborišče. Ob plošči, na kateri je pisalo: "MRTVI NE SPE, KAKO NAJ TISOČ IMEN TEGA SPOMENIKA NOSI SKROMNO POVRČINC. POSTOJ, POPOTNIK, SPOMNI SE ZLOČINA, MOLITVE DRUGE TE

NIHČE NE PROSI!" so se zamislili.

Prišlo je slovo. Prehitro. V sponin na novo prijateljico mi je ostala knjiga, ki mi jo je dala ob prihodu. Lepo je ineti prijatelje. Tako se ljudje med seboj spoznavajo.

Sonja Klemenec, 8.b

Vsak dan smo z žalostjo opazovali, kako je prostor pred šolo zasneten. Nekoga dne pa smo slišali po zvočniku objavo, da bomo pobirali papir in druge smeti. Razdelili smo se v skupine. Vsaka skupina je dobila vedro in se zapodila proti zdravstvenemu domu. Vedra smo hitro napolnili in jih nosili pred šolo. Pobrli smo vse smeti okoli šole in okoli zdravstvenega doma. V okviru šolske skupnosti je vsak razred za svojo prizadevnost dobil določeno število točk. Naš razred je delil prvo mesto s 7.a razredom. Uspeha smo bili zelo veseli.

Marko Meglič, 5.b

Čez zimo se je v okolici šole nabralo mnogo vsakovrstnih odpadkov, največ pa papirja in konzervnih škatlic. Odločili smo se, da uredimo našo okolico. Tudi sama sem sodelovala v tej akciji. Pobirala sem različne predmete, jih metala v kartonske škatle, potem pa vse skupaj odnesla na prostor, kjer smo odlagali smeti. Med akcijo sem prenišljevala, kaj bo čez nekaj let, če ne bomo skrbeli za naše okolje. Že sedaj so mesta onesnažena od industrije. Če pa bomo zanemarjali še tiste koščke nasadov trave, ki jih premoremo, kmalu ne bomo imeli več življenjskega prostora s svežim zrakom. Vse smo počistili. Zadovoljni smo bili s svojim delom, čeprav vemo, da bo kmalu spet vse onesnaženo,

ker se približuje turistična sezona in bo marsikateri turist odvrget odpadke skozi okno dirjajočega avtomobila.

Breda Ulčnik, 7.a

Učitelji skušajo doseči, da bi bili mi, učenci, čim bolj samostojni in da bi se naučili samoupravljanja, zato nam tudi zastavljajo razne naloge, da bi se tega lažje naučili. Ena takih nalog je prav gotovo samoupravljanje v razrednih skupnostih.

Razredna skupnost ima sestanke, kjer se člani pogovorijo o napakah svojega razreda, in članih, ki ne opravljajo svojih dolžnosti. To so ponavadi zgrešniki, zaradi katerih ima razred veliko neopravičenih ur. Na sestankih vsak član pove svoje mnenje o takih učencih, nato pa se skupno dogovorimo za izboljšanje. Veliko govorimo tudi o učnih uspehih posameznih učencev. Organiziramo medsebojno pomoč slabšim učencem v predmetih, v katerih zastajajo. Obiskujejo tudi dopolnilni pouk, ki traja vse dotlej dokler se uspeh ne izboljša.

Razredne skupnosti tekmujejo med seboj v raznih športnih panogah. Vendar nekaterim učencem ni do športnega udejstvovanja, čeprav so sposobni doseči lep uspeh. Ostali jih vzpodbujajo, ker s tem pripomorejo k boljši oceni razreda. Velikokrat je na programu disciplina, čistoča v razredu, red pri valici itd. Na takih sestankih se največkrat pogovarjamo brez prisotnosti učiteljev, da se naučimo samostojnosti. To pa je tudi naš cilj.

Breda Ulčnik, 7.a

MATEMATIČNE UGANKE

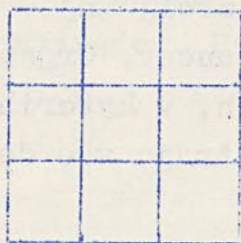
1. Kovaču so prinesli pet delov verige po tri verižne sklepe in ga prosili, naj verigo sestavi.

Koliko verižnih sklepov je moral kovač razkrovati in jih ponovno skovati, da je verigo sestavil s čim manj dela?

2. in 3.

Kdo je tak mojster, da bo razvrstil naravna števila od 1 do 9 in od 1 do 16 v spodaj narisana kvadrata tako, da bo vsota teh števil v vseh vodoravnih, navpičnih in diagonalnih smereh v prvem kvadratu 15, v drugem pa 34!

-
1. Če je bil kovač dovolj domiseln, je razkroval tri sklepe v enem delu in z njimi spojil ostale štiri.
2. Razvrstitev števil v prvem kvadratu:
4, 3, 8; 9, 5, 1; 2, 7, 6.
3. Razvrstitev števil v drugem kvadratu:
16, 3, 2, 13; 5, 10, 11, 8; 9, 6, 7, 12; 4, 15, 14, 1.

MATEMATIČNE UČBENIK

1. Kovčku so pripadli pet delov verige in ga prečili, naj verigo sestavi.

Koliko verifiknih sklopov je mogoče sestaviti in jih ponovno skovati, da je veriga sestavljena iz pet delov?

2. in 3.

Kdo je tak najstarejši, da bo razvrstil najmanj štiri od števil 1 do 9 in da jih v drugi kvadratu tako, da bo vsota teh števil v vsaki vrstici, stolpcu in diagonalnih smereh v prvem kvadratu 15, v drugem pa 10.

Depo
908TRŽIČ
 MI
 1976
 373 3(497.4 Tržič)

 4002384
 COBISS •

KNJIZNICA TRZIC